

focul în sobe. Dacă locuințele se prezintă într-un asemenea hal, nu e mai puțin adevărat că viața pe care o duc oamenii în aceste cocioabe nu este mai multumitoare, e tristă. Pentru încălzit este nevoie de lemne, copiii cer de mâncare, statul și comuna își reclamă cu multă insistență impozitul. Mincarea zilnică se compune dintr-o ceapă și o bucată de piine" (dintr-un reportaj publicat în ziarul local „Acțiunea”, din anul 1935, despre cartierul muncitoresc Bădălan). Atunci, bineînțeles, n-am citit „Acțiunea”, pot însă depune mărturie că așa se înfățișau casele de-ocolo, așa era existența oamenilor, inclusiv a copiilor!

Și totuși, pentru că vârsta copilăriei este fericită și prin neștiință, prin candoare, toate aceste dureri existente odată cu noi, lovindu-i pe mulți dintre noi, nu găseau răsunet, poate, decât în apriga noastră dorință de a fi curați sufletește, de a ține cu dreptatea, de a lupta, în felul nostru, desigur pueril, pentru cumsecădenie, repezindu-ne, ori de câte ori ni se iveau prilejul, în apărarea celui primejduit, umilit. Ah! de câte ori n-am murit și de câte ori n-am înviat, fiecare pe rînd, fie din pricina „gazelor asfixiante” lansate de „fasciști”, bineînțeles pe post de „abisinieni”, fie de rușine c-am picat (pentru orice luptă, voiai, nu voiai, trebuiau să fie două tabere) în tabăra agresorilor... Cîte încăierări, cîte chinuri sufletești! Toate între două lecții în care abia, abia se țineau pe picioare, în mintea noastră febrilă, cifrele de la 1 la 100!...

De unde pînă unde să fi bănuit băiatul acela, de odinioară, cîte sacrificii ome-nești, cîți bărbați, cîte femei și cîți copii, cîți bătrîni au căzut atunci în războiul din Abisinia? Dacă stau însă și mă gîndesc bine și, mai cu seamă, las simțămintele și amintirile să-și continue „jocul”, mear-drele, întocmai așa cum noi, copiii de altă-dată, ne-am făcut pe deplin jocurile vîrste-lor de început, cred că pricep mai limpede măsura în care, oricînd, omul - chiar cel cu pantaloni scurți - crede și vrea să trăiască în tihnă, în bună înțelegere cu se-menii săi. Poate de aceea și simt nevoia ca, în încheiere, să aduc vorba și despre poarta albastră a copilăriei mele: nu, nu aveam o poartă albastră care să despărță curtea părintească de stradă. Poarta albastră este mai degrabă un sentiment pe care-l încercam atunci, copil fiind, ori de câte ori mă îndreptam spre necunoscut, spre o împrejurare neștiută, misterioasă, aîdoma existenței de mai tîrziu, adulțe: cînd și cînd, în anii de demult, orice eveniment hotărîtor mă făcea să văd, aievea, în dru-mul meu, o poartă albastră pe care, nicio-dată, nu m-am încumetat s-o deschid. Mi-era de ajuns s-o întîlnesc, să-mi îndrept privirea spre ea, pentru a mă liniști și a-mi continua mersul mai departe. Poate că poarta albastră nu-l decît inegalabila Du-năre a copilăriei noastre, poate ochii se-nini ai vreunui coleg amărit sau, dimpo-trivă, voios și nepăsător, poate o plămui-re a închipuirii unui băiat care, orice s-ar spune, a crescut prea repede mare.

Al. Andrițoiu

Mica pictoriță

Visează soarele-n amiază,
Natura scînteiază trează,
Cînd, iată că la o fereastră
Deschisă larg spre zare-albastră,
Monica, surîzînd, pictează.

Pictează-o pasăre ce zboară
Cîrîpitoare și ușoară,
Pictează pomii înfloriți,
Un fluture dormind pe-o floare,
O libelulă lucitoare -
Încît noi o privim uimiți.

Chiar și pe Corbu, negriciosul,
Dulăul curții, credinciosul
Ce latră la necunoscuți,
Monica îl pictează-ndată
Cu mîna-i dulce, inspirată,
Pe care-ți vine s-o sîruți.

Apoi Monica obosește
(Cum și noi obosim, firește).
Moș Ene, blînd, îi face semn
Că este vremea să se culce
Și-adoarme deci Monica, dulce,
Peste caietul de desen.



Primăvara

Tei tineri, tinerelor cartiere
Le-aduc prinos de-aromă și de miere.
Ca Eminescu, oamenii, vișînd,
Le calcă umbra cu piciorul blînd.
La capătul de stradă, în cîmpie,
Enescu a chemat o ciocîrlie
Sau poate că Brîncuși, sub zarea-
albastră,

A înviat o Pasăre Măiastră.
Arghezi să fi fost venînd să-anunțe
Că a adus hulahubilor grăunțe?
Sau poate că, înveșnicîți, cu toții
Sosiră să își laude nepoții
Și strănepoții înfloriți, în țară,
Ca o neîntreruptă primăvară.

INTR-O STAȚIE DE AUTO- BUZ

schiță de Petre Luscalov

În fiecare dimineață, la aceeași oră, fata aceea misterioasă își făcea apariția în stație. În uniformă lui de ucenic de culoare închisă, grea ca o manta militară, în bocancii lui grosolani strînși cu șireturi unsuroase de piele și cu șapca lui cu cozoroc negru, Andrei o aștepta. Trebuia să o aștepte.

În stația de autobuz în care poposea în fiecare dimineață în drum spre fabrică, băiatul zărea deschizîndu-se în fața lui străduța îngustă și desfundată pe care sosea ea. Sub cerul rece, de cenușă, al toamnei târzii, printre arborii scheletici, în care cite o frunză uscată abia mai pîlpîia pe ici și colo, cînd galben, cînd portocaliu, casele cartierului păreau și mai coșcovite, dezvelindu-și acoperișurile zdrențăroase, pe alocuri peticite cu șipci. În lumina mohorîtă a dimineții ce părea că izvorăște de undeva departe, dintr-o geană însîngerată, abia ghicită după coșurile înalte ale unor fabrici ce pluteau în explozii de abur, băltoacele căpătau o fosforescență rece și argintie, de mercur.

La început fata apărea în capul străzii, abia ghicită, difuză, fără contur, ca un punct de cer. Pe măsură ce se apropia, se distingea mai limpede paltonașul ei albastru, sub care se ghicea gulerul alb de dantelă, apoi nasul în vînt, bereta în vârful capului, ochii ei oblici și stranii de un verde intens.

Cu geanta în mînă, se oprea în stația de pe celălalt trotuar, pîrînd să nu observe prezența băiatului și privind în direcția autobuzului pe care îl aștepta. Uneori însă autobuzul lui Andrei intra în stație, acoperind totul cu o cortină roșie. Băiatul îl lăsa să treacă. Doar în clipa aceea fata își arunca privirea spre el, parcă speriată la gîndul să nu îl mai vadă acolo, ca apoi, cu un gest brusc și indiferent al capului, să privească de-a lungul străzii. Pînă la urmă autobuzul sosea, fata sărea sprintenă pe scară și dispărea în interiorul lui. Cam asta era tot.

Așteptînd-o în dimineața aceasta, ca în fiecare zi, Andrei se gîndea la un lucru pe care nu-l pricepea. Își aminti din nou de după-amiaza aceea cînd îl ajuta pe tatăl său, proaspăt sosit de la Ateliere, să se spele pe mîini, turnîndu-i apă deasupra unui lighean așezat pe un taburet în curte.

- Măi, băiatule... îi spusese tatăl să-punîndu-și mîinile puternice și vîinjoase, tu, cînd pleci dimineața la tine, la „șut”, nu dai cu ochii de o fetișcană în stație?

Cană de apă din mîna băiatului tremura ușor.

- Ba da, tată.

- Hai, toarnă-mi apă... ce stai?! continuă tatăl începînd să se clătească pe mîini. Știi tu a cui e fata aia?

- Păi de unde să știu eu?

- E fata lui Tabacu... care lucrează cu mine la Ateliere... un strungar bun... foarte bun... pricepi?

- Pricep, cum să nu.

- Vreau să te rog ceva, băiete... continuă tatăl luînd prosopul atîrnat pe umărul lui Andrei și ștergîndu-se pe mîini. De cînd cu bombardamentele astea, s-au cam înmulțit vagabonzii prin cartier... Mai zilele trecute au atacat-o pe fată în plină stradă... unul i-a luat bereta, iar altul era cît pe-aci să-i smulgă geanta din mîini... norocul fetei că tocmai trecea un cetățean pe acolo... pricepi?

- Pricep, tată.

- Așa că n-ai face rău ca dimineața, cînd pleci, să ai grijă de ea... măcar pînă se urcă în autobuz... (Își aruncă la rîndul său prosopul peste umăr.) Și mai ales ai grijă de geanta ei... ca de ochii din cap... pricepi?

- Pricep, tată...

Dar, de fapt, Andrei nu pricepea. De ce „mai ales de geantă”? gîndi el, întrerupîndu-și firul amintirilor. Că nu s-or fi terminat gențile pe lumea asta...

În clipa aceea băiatul tresări. Fata apăruse în capul străzii și venea spre

stație. Părea grăbită, ușor speriată. Întorcea din când în când capul și iuțea pașii. La colțul străzii apărură un bărbat într-o haină neagră de piele și cu o pălărie cenușie cu boruri largi pe cap.

Insul în haină neagră de piele o ajunse pe față în stație și se năpusti asupra ei încercând să-i smulgă geanta din mână.

- Prin tine se transmit instrucțiunile, ticăloaso... urlă el, trăgând cu sălbătice de geantă. De când te pîn-desc, în sfîrșit avem dovada, acum putem să vă arestăm pe toți!

Căzută în genunchi pe trotuar, fata se agața cu disperare de geantă, în vreme ce scîncea cu vocea ei subțirică și firavă:

- Nu știu nimic... merg la școală... dați-mi drumul, domnule...

În sfîrșit, Andrei înțelese. Se avîntă înainte, străbătînd ca un fulger șoseaua largă și pustie. Cu capul în piept, prefăcut în berbece, îl izbi deodată pe omul cu haină neagră de piele în coaste. Lovitura fu năprasnică. Omul în haină de piele scăpă geanta din mână, zbură lovindu-se cu spatele de un gard care trosni uscat. Pălăria îi zbură din cap și se rostogoli pe trotuar. Apucînd geanta de jos, băiatul o luă la fugă pe străduța îngustă și desfundată.

- Stai... stai, n-auzi?! tună în spatele lui o voce.

Dar Andrei nu auzi. Sări pe un gard, rămînînd o clipă sprijinit în mîini în vîrfurile șipicilor ascuțite. Răsună o detunătură. Andrei simți cum un deget gros și bont îl lovește în spate. Zvîcni în sus și-și dădu drumul pe partea cealaltă a gardului. Contactul cu pămîntul i se păru năprasnic, de parcă ar fi căzut dintr-un avion. Se ridică de jos și o luă la fugă printre arborii scheletici ce împînzeau curtea.

- Trebuie să ajung la nea Vasile... murmura el alergînd, căzînd și ridicîndu-se din nou. Trebuie să ajung, să-i las... trebuie.

Și ajunse. Se opri o clipă sprijinindu-se de peretele casei, trăgîndu-și răsuflarea. Fereastra era larg deschisă. Andrei privi înapoi. Urmăritorul nu se mai vedea. Cu mișcări pripite desfăcu geanta și scoase penarul, cărțile și tot ce se mai afla în ea. Le aruncă pe fereastră, închise geamul, apoi, cu servieta la piept, o porni mai departe, sărind peste garduri, străbătînd curți, trecînd de-a bușilea prin spărturi.

În sfîrșit, ieși peste un gard prăvălit în maidanul imens, nesfîrșit ce mărginea cartierul. Pășea acum bălăbănin-

du-se ca o păpușă mecanică și tîrînd geanta după el. Undeva departe îl zări pe urmăritor. Continuă să alerge printre grămezi de moloz și gunoaie care fumegau ici și colo în bătaia vîntului. Cădea peste sîrme ruginite, peste cîrpe murdare și sfîșiate, peste pantofi scîlciiați, desperecheați, cu tălpile rupte și boturile căscate. Se opri în fața unei grămezi de gudron și de lăzi sparte ce ardeau ca un rug uriaș, scui_pînd în văzduh, asemeni unui con de vulcan, un fum negru și înecăcios. Se clătina și căzu în genunchi. Cu o ultimă efortare, azvîrlî geanta goală în mijlocul flăcărilor, apoi se prăvăli cu fața într-o băltoacă. Răceala apei îl dezmetici. Îi reveni în minte clipa în care sărise gardul. Întîrziase anume să se uite în urmă, spre stație. Fata sărise în primul autobuz. În clipa aceea se auzise împușcătura și el fusese atins în spate. Înălță capul și privi în băltoacă. I se păru că apa se prefăce într-un geam transparent și cristalin de autobuz. Cu nasul lipit de acest geam, Andrei o vedea pe fată plutind spre stație într-o rochiță diafană de voal de culoarea cerului, cu părul auriu despletit și învolburat de vînt. Și se apropia, se apropia, venea spre el. Întinse mîna, dar geamul se sfîrîmă și imaginea fetei se risipi în cercuri luminoase. Cercurile dispărură apoi. Așteptă imaginea fetei, dar privirea i se încețoșă. Pe geamul de lîngă el, transparent și cristalin, cerul albastru tremura difuz.

Afară ninge

Afară ninge: ții pe masă
O filă albă și curată -
Nu-i ea zăpada care-n casă
De mîna ta e mîngîiată?

Nu-i ea zăpada care cere
Cuvîntul iarbă să-ncolțească,
S-alunge alba ei tăcere,
Pe masă griul să-ți foșnească?

Tu scrii: înșirui calde grîne
Pe fila albă de pe masă -
La fel, cîmpiele române
Sub nea cu scrisul lor apasă.

Pe masa lor, visînd spre soare,
Mari lanuri către primăvară
Își scriu eterna lor scrisoare
Sub fila care ne-nfloară.

Dumitru M. Ion

Călușei

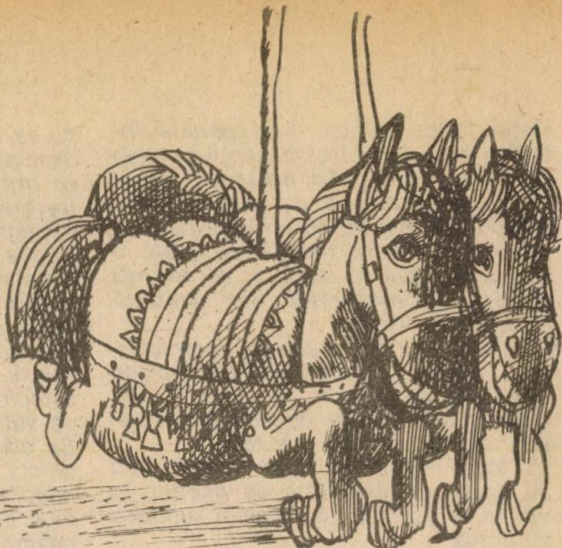
Alergare roată-roată
cai de basm, în cavalcadă.

Călușeii -
spume, spume
cei mai ageri cai din lume.

Roată-roată-n
alergare:
Radu pe cal roib răsare.

Ageri,
veseli
călușei -
mult aș mai zburda cu ei.

În frîie și în oglinzi
Timpul
oare cum să-l prinzi?



Hopa-hop... hopa-hop...
în mecanicul galop.

Călușeii - spume, spume
cei mai ageri cai din lume!



Poezii de
**MIHAI
NEGULESCU**

Atlas

Ca un vis de ionathane,
libelule
diafane
zboară pe meridiane...

De la tropic la ghețari,
buni copii și buni școlari
batem zărilor hoinari.

O balenă
ne e scenă,
horbota de val ni-i trenă...
Cum să suferi de migrenă?

Pinguinul, pinguina
se hîrjoană cu lumina -
oare-a cui să fie vina?

O banchiză
de coral
ajurată val cu val
ne dă șalul ei de bal...

Un delfin
cu-auzul fin
a întîrziat puțin
să se vadă într-un film.

Arborele baobab
plînge de dureri de cap;
n-ai prin buzunar vre-un hap?

Căprioara din
Carpați
are ochii-ncercănați,
unde-s puii ei moțați?

Pentru florile de-acas'
ne-au rămas
în atlas
dulci azururi de Șiraz...



Domnul crab

Domnul Crab
n-a dansat
la un bal adevărat.

Cleștilor-sandale
drag le-ar fi covorul moale.

În covor, draglina sa
minunat ar săpa,
și-ar dansa. Și-ar dansa...

Menuet subtil
cu-n delfin-copil.

Polcă, vals, cadril -
după domnul Crocodil...

În nisipul tău fierbinte
du-te, crab, și ia aminte:
am văzut pe uscat
un ceaun de gurmand...



Du-te-n apă,
crab sărman,
și-n nisip fără dușman.

Nu cumva să afli-odat'
c-ai dansat
pe uscat
la vreun bal saramurat...

Dor de codru

Într-o vară tropicală
m-am trezit cu-un fei de școală.

Pe căldură oaia spină
ține lecții despre lână.

Un mistreț cu colți semeți
dă lecții la nătăfleți.

De exotica pisică
leii se feresc cu frică.

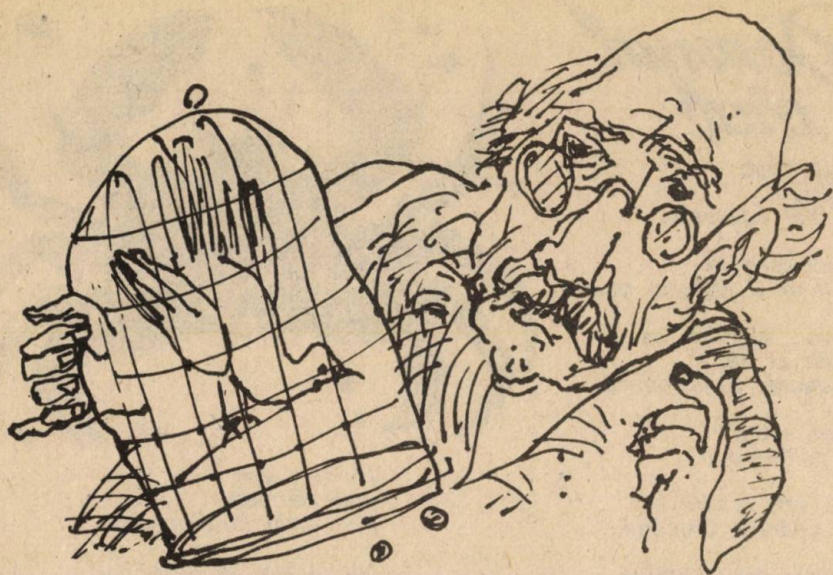
Lupul plînge că îl plouă
de cînd a ajuns la Zoo.

Rîsu-l învață pe tigru
ce-i sacizul și ce-i frigul...

Numai cerbul lopătar
stă retras, fără școlari.

Pleoapa sa tot mai visează
taina codrilor de-acasă.





Canarul galben

Cînd se apropia ziua mamei sau a lui Octav, mă pregăteam totdeauna din timp să le fac un mic dar. Se întimpla însă ca de fiecare dată să văd obiectul pe care intenționam să-l cumpăr și să nu mi se pară prea scump, iar despre banii ce urma să-i strîng să am impresia că nu însemnau nimic. Suma ce-mi trebuia căpăta valoare abia în clipa cînd urma să merg la magazin și cînd constataam surprins că nu aveam toți banii. Îmi mai trebuia o sumă oarecare, mică în raport cu ce strînsesem pînă atunci, dar, pentru că nu-mi mai rămînea decît puțin timp ca să pot face rost de ea, mi se părea mai mare decît aceea pe care o economisiseam, iar valoarea obiectului din acea clipă devenea uriașă. O monedă de 25 de bani, pe lîngă care aș fi trecut poate fără să o văd sau fără să mă obosesc să o ridic de jos, căpăta brusc altă valoare: de zece, de-o sută, de o mie de ori mai mare. Dar, odată cu valoarea, cei cîțiva lei pe care trebuia să-i mai strîng își schimbau și înfățișarea. Fiecare leu, pe măsură ce făceam rost de el, era mai strălucitor, mai greu, avea un sunet mai plăcut,

păstra ceva din căldura palmei, chiar și după ce-l așezam lîngă ceilalți.

Însă, după ce cumpăram darul pentru care tremurasem că nu voi avea banii necesari, nu mă mai bucuram sau, în orice caz, bucuria era mai mică decît atunci cînd încă nu cumpărasem acel dar, și se micșora tot mai mult, încît, atunci cînd ajungeam în fața mamei sau a lui Octav, aveam un sentiment de nemulțumire, de jenă, de ciudă că nu găsisem ceva mai bun, că nu căutasem mai mult, că cedasem atît de ușor unui impuls de moment și cumpărasem ceva aproape fără valoare.

De cînd venisem la București, la unchiul Alexandru, încă nu intrasem într-un anticariat, deși aveam în buzunar cîteva adrese, strînsese dintr-un instinct de prevedere, dintr-o avarie pe care mi-o transmisese, cred, bunica Octavia. Spun avarie, deși ar putea să fie vorba de altceva. Bunica Octavia nu era avară, în sensul știut, adică nu era zgîrcită, nu lega banul cu zece noduri, nu închidea cămara și nici nu prea se pricepea să facă economii. Avaria ei se manifesta numai în lucrurile neînsemnate, mărunte, cum ar

fi un nasture, un capăt de sfoară, un cuțit vechi, o pereche de pantofi care nu mai păstrau nimic din forma inițială, un degetar aproape ruginit și încă alte și alte lucruri, tot ce se uza într-o gospodărie, tot ce se învechea sau trebuia schimbat. Ea nu se opunea schimbărilor. Am observat chiar că-i plăceau lucrurile noi. O haină, o pălărie, o basma, o cămașă, o perdea, toate la un loc și fiecare în parte constituiau adevărate evenimente. Bunica Octavia se zbătea pentru ele, avea inițiative, accese de minie, pentru că adesea trebuia să înfrângă inerția bunicului, care nu știa niciodată când era cazul să fie schimbat ceva în casă. Bunica Octavia trebuia să știe, să ia măsuri, să dea idei.

— Ar trebui să-ți faci o căciulă nouă, Alexandre.

— De ce să-mi fac? întreba bunicul. Ce, asta nu-i bună?

Își lua căciula de pe cap, o privea, o întorcea, o învărtea și spunea multumit:

— E bună! O mai port zece ani!

Dar dacă bunica Octavia scotea din dulap o căciulă nouă și i-o dădea s-o încerce, căciula veche, care mai putea fi purtată zece ani, își pierdea brusc orice interes. Bunicul Alexandru nici nu se mai uita la ea, o arunca.

— De ce-o arunci? întreba bunica. Ai putea s-o mai porți.

— Și cu asta ce să fac, s-o pun la păstrare? Nu, lasă că o port pe asta!

Își punea pe cap căciula nouă. La cea-veche nici nu se mai uita. Bunica Octavia o ridica însă, își trecea palma peste ea și o puneu undeva bine. Așa făcea cu toate lucrurile vechi. Pe toate le strângea cu grijă, ele continuând să trăiască nu prin ce erau acum, ci prin ce fuseseră cândva.

Adresele de care puteam să fac uz erau de la Octav. Odată sau de două ori pe an, Octav pleca la București (era invitat la diferite simpozioane sau conferințe), iar la întoarcere, după ce lăsa pe masă din salon, pe scaune sau direct pe covor pachetele și pachetele cu care se întorcea (încărcat ca un veritabil Moș Gerilă), după ce-i dădea mamei, aproape pe furiș, mereu același flacon de apă cu colonie Chanel, își scotea ochelarii, își apăsa rădăcina nasului cu vârful degetelor, cum făcea totdeauna când vroia să-și amintească ceva foarte important și rostea cuvinte aproape magice:

— Tin, caută în buzunarul pardesiului. Am adus ceva și pentru tine.

Acel ceva era, bineînțeles, partitura

unei sonate sau a unui concert. Alteori, lângă umbrela lui Octav — dacă era vară nu lua cu el decât umbrela — găseam un disc foarte rar. Îl luam și mă întorceam în salon bucuros, sărind și strigând, dar Octav îmi trimitea în întâmpinare privirile lui severe, așa cum ar fi trimis doi ogari, nu doi zăvozi furioși și răi, cum sînt cei de la țară, ci doi cîini de rasă, doi dalmațieni, de exemplu. Mă opream intimidat, de fapt încremeneam în prag și așteptam ca cei doi ogari să-mi dea voie să trec. Așteptam mult, pentru că Octav nu lăsa niciodată un lucru neterminat. Cu minuție, cu răbdare, scria bilețele cu numele tuturor profesorilor din liceu, și nu numai ale profesorilor, ci ale întregului personal, de la portar pînă la director, le așeza lângă pachetele de pe masă, de pe canapea sau de pe covor, după criterii numai de el știute, iar atunci cînd rămîneau bilețele — și asta se întâmpla de fiecare dată — îmi dădea bani să alerg la librărie, la parfumerie sau la debitul din colț. Mă întorceam cu alte mici „suveniruri” sau „atenții”, despre care cei ce le primeau nu știau și nici nu aflau vreodată că nu erau autentice, adică nu erau aduse chiar de la București. Abia după ce-și vedea opera desăvîrșită, după ce toate bilețelele aveau acoperire, Octav își puneu haina de casă, papucii, o ruga pe mama să-i facă o cafea, iar eu aveam în sfîrșit voie să despachetez discul, să-l privesc și, dacă vroiam, să-mi manifest bucuria gălăgios. Însă era tîrziu, nimic nu mă mai îndemna să sar sau să strig, nu mai simțeam nici fiorul de bucurie din prima clipă. Dacă despachetam totuși și mă îndreptam spre picup sau dacă alergam să iau vioara, alergam nu pentru mine, ci pentru Octav. Pentru că totdeauna cel ce beneficia primul de partitură sau de disc era Octav. Abia după ce asculta el discul sau după ce descifram partitura, pe care o urmărea cu ochii închiși — așa cum îmi urmărea orice exercițiu, cît de neînsemnat, sau orice interpretare —, se ridica din fotoliu încîntat, făcea cîțiva pași, se așeza iar și-mi cerea să pun discul încă o dată, și încă o dată, întocmai ca acei părinți care au cumpărat o jucărie, de care însă nu se pot despărți decît cu greu și numai după ce se joacă ei înțîl; copilul căruia i s-a adus jucăria rămînd un simplu spectator. Octav se entuziasma, se mînuna, era încîntat, nu de frumusețea discului, ci de alegerea pe care o făcuse, datorată în parte noro-

cului (ajunsesse la magazin cu două minute înainte de închidere), dar mai ales flerului, ochiului, priceperii, deciziei, pentru că o clipă mai înainte același disc, unicul, fusese în mîna altui client, care însă nu-și dăduse seama de valoarea lui și îl abandonase! Povestea partituri (atunci când aducea o partitură) era și mai nostimă, și mai plină de peripeții, de incidente nedorite, de mici coincidențe, cum era aceea cu canarul. La cel mai vechi, dar și cel mai bun anticariat, situat undeva prin apropierea Dîmboviței, șansa de a găsi ceva deosebit ținea de un canar galben. Totdeauna, cînd în vitrina anticariatului, printre tratatele de medicină generală și cele de apicultură, zărea colivia canarului galben, vînzătorul, un domn cu nasul mare, cu favoriți stufoși și o chelie impunătoare, îl primea cu brațele deschise, ca pe un vechi prieten, îi oferea un fotoliu, o țigară fină, o cafea și, bineînțeles, cea mai valoroasă partitură. Dimpotrivă, cînd nu zărea colivia din nulele subțiri de răchită și canarul galben, Octav intra în anticariat degeaba. O afluență neobișnuită, o mulțime pestriță și zgomotoasă nu-l lăsa să se apropie de rafturi, îi făceau imposibil accesul la cataloage, iar vînzătorul (domnul acela cu nas mare și favoriți stufoși, atît de amabil de obicei) era ursuz, nervos, aproape că nu-l mai recunoștea.

Starea de mulțumire, de euforie, entuziasmul aproape juvenil, care îl făceau pe Octav să se înroșească, să transpire din abundență, să-mi ceară să mai pun discul o dată, sau să repet o anumită frază din partitură, luau sfîrșit numai cînd apărea mama. Cînd o vedea, Octav își scotea ochelarii, începea să-i șteargă sau întreba cu o timiditate de școlar:

— Elencule, tu vrei să asculți discul pe care l-am adus?

Mama nu înainta, rămînea lipită de ușă și spunea:

— E' tîrziu și tu ai venit de pe drum. Ești obosit.

Octav își apropia de ochelari mîna la care avea ceasul și dădea din cap:

— Da, s-a făcut tîrziu. O să-l ascultăm mîine.

Se ridica din fotoliu și o urma pe mama supus, resemnat, ca un cățel căruia i s-a atîrnat lesa prea repede. Eu rămîneam lîngă picup. Rămîneam, de fapt, în lumea închipuită de Octav. Lumea aceasta era aidoma celei pe care o cunoșteam, pentru că, oricît de frumos ar fi povestit Octav, oricît de

amănunțit ar fi descris străzile și clădirile din apropierea Dîmboviței, eu vedeam tot o anumită stradă din orașul nostru, vedeam piața aproape pătrată, din centru, clădirea cu turn și parter înalt în care se afla anticariatul. Numai vitrina era alta. Vitrina în fața căreia rămîneam și după ce pleca Octav era luminată nu de becuri, ci de penele galbene ale unui canar.

Discul continua să se învîrtească, și eu îl ascultam, dar numai cu o parte din mine. Cealaltă parte era acolo, își turtea nasul de sticla groasă a vitrinei, privea colivia din nulele subțiri de răchită, urmărea acrobațiile canarului. În colivie erau cîteva bare suspendate (cum sînt la circ barele trapeziștilor), canarul galben făcea cele mai spectaculoase salturi, iar eu îl priveam încîntat.

În acele clipe, ideea de spațiu îmi era străină cu totul. Nu mă gîndeam niciodată că pentru a ajunge să văd canarul ar trebui să fac drumul pe care îl făcea Octav, adică să merg mai întîi la gară, să aștept trenul, să stau șase ore într-un compartiment aglomerat și toate celelalte. Distanța pe care o făceam era minimă. Traversam doar piața. Aproape de fiecare dată o porneam din partea de jos, ocoleam monumentul (un dorobanț ce alerga cu arma în mînă la Plevna) și după cîteva pași intram în umbra clădirii cu turn în care se afla anticariatul. Cele patru sau cinci trepte de piatră dispăreau ori eu nu eram destul de atent, pentru că mă trezeam imediat în fața vitrinei și a canarului galben. După ce mă săturam privindu-l, intram, bineînțeles, și-n anticariat. Domnul cu nas mare și favoriți stufoși mă primea cu brațele deschise (așa cum îl primea și pe Octav), îmi arăta standurile, cataloagele, mă lăsa să răsfoiesc edițiile vechi, să-mi aleg cele mai frumoase discuri.

Acum distanța pînă la anticariat mi se părea mai mare, mult mai mare ca atunci cînd eram acasă. Nu mă gîndeam niciodată că vitrina luminată de penele galbene ale canarului era foarte aproape. Totdeauna gîndul o pornea înapoi spre clădirea cu turn și parter înalt. Însă la cei cîteva pași pe care-i făceam altădată, străbătînd piața, se adăuga acum distanța care mă despărțea de casă. Se mai adăuga faptul că nu prea aveam bani, dar mai ales teama că s-ar putea să nu mai găsesc în vitrină canarul galben.

Costache Anton



Gălător cu casa în spinare

Măgărușul știa împlinirea Melcului care voise să plece la mare, pentru băi de apă și soare și care, și pînă la urmă, își luase toată casa-n spinare. Nu-l mai rugă pe Mag cel puternic și bun s-o povestească pentru că și-o reaminti el punct cu punct, linie cu linie.

Totul se petrecuse într-o zi de vară, după ce plouase strașnic, iar norii cei negrii și grei părăsiseră cerul, și soarele îmbrățișase iarăși, cu lumina razelor sale strălucitoare, grădina Gospodarului.

Ca de obicei, după o asemenea ploale, Măgărușul ieșise să se plimbe pe sub pomii încărcăți cu picături mari și jucăușe de apă, apucînd, ici și colo, cite un vîrf de creangă subțire în dinți, trăgînd de ea și scuturînd stropii răcoroși în lumina soarelui, care-i aprindea într-un adevărat curcubeu de lumini multicolore. Este adevărat că de la joaca aceasta Măgărușul se întorcea la Mama Rafira ud learcă, cel mai adesea, clănțănindu-i dinții de frig, dar asta n-avea nici o importanță. Mama Rafira îl certa, ba îl mai și lua de urechile-i mari și ascuțite, citeodată însă, pînă la urmă, tot i se făcea milă de un Măgăruș, așa mic și prăpădit cum era el, îi freca bine pielea aspră cu un prosop, seara îl puneă să înghită o aspirină și să bea un ceai fierbinte, îl obliga să stea culcat, învelit cu două păături groase, el transpira, adormea și visa că se află la baia de abur, se zvîrcolea în somn, iar cînd se trezea a doua zi dimineața, nici urmă de răceală. Se chema că scăpase încă o dată cu fața curată, după atîtea boacăn și boroboate pe care le făcea.

Era gata, cum s-ar spune, să ia totul de la început.

De data aceasta însă, Măgărușul nu apucase să facă decît vreo două-trei curcubeie, trăgînd de vîrfurile crengilor și dîndu-le drumul dintr-o dată, ca să le scuture în lumina soarelui de puzderia picăturilor cristaline, că, de

jos, dintre tufe, auzi o voce, cam înfundată și cam răgușită, bombănind nemulțumită, zicînd „melg” în loc de „merg” și „male” în loc de „mare”.

Măgărușul se opri din joacă și privi curios printre frunzele de brusture. Nu zări nimic. Vru să plece mai departe, auzi iarăși vocea care spunea „melg” în loc de „merg” și „male” în loc de „mare”, îi veni să ridă, chicoti chiar de cîteva ori, privi de jur-împrejur și iarăși nu văzu nimic: Tocmai cînd voia să prindă din nou vîrfurile unei crengi și s-o scuture în lumina soarelui, observă cum o frunză grasă de brusture se clatină încetîșor și, pe spinarea ei lucioasă, apărură mai întîi două cornițe cu două punctișoare negre în vîrf, cercetînd cu sfială, cînd într-o parte, cînd în cealaltă, apoi un cap adormit și un trup de gelatină transparentă, trăgînd după sine dîtamași casă de si-def vîrgat, cu mai multe etaje, așezate în spirală.

— Mda! Mda! — zicea arătarea — **melg la male cu casa-n spinale... cu casa-n spinale...**

Măgărușul privi cu atenție aplecîndu-și capul și ciulind urechile, chicoti iarăși, apoi întrebă:

— Hei, dar tu cine mai ești și unde zici că mergi?

Celălalt se opri. Își retrase un corn sub frunte, apoi și pe celălalt, așteptă ce așteptă și, nemașimțind nici o mișcare în jur, nici o primejdie, scoase cu sfială cornul stîng, după aceea pe cel drept, se încredință că lumea este în ordine, și-ncepu din nou să alunece peste frunza lată de brusture, vorbind de unul singur:

— Mda! Mda! **Melg la male cu casa-n spinale... Mda!... Mda!... Cu casa-n spinale...**

Măgărușul strigă atunci mai tare:

— Hei, tu, de colo, te-am întrebat cine ești și unde mergi, de ce nu-mi răspunzi? Vrei să te înghit cu frunză cu tot?

Celălalt încremeni. Nici nu mai avu

timp să-și retragă cornițele moi și subțiri ca două feștile de luminare...

— Mda!... Mda!... zise el — nu ți-am spus: **melg la male** cu casa-n **spinale**...

— Și cine ești?

— Mda!... Mda! Melcul sînt... cum, cine sînt?!

Măgărușul începu să ridă de-a binelea.

— Păi, bine, frate, de ce nu spui așa? Cît pe-acî să nu te recunosc, cu întreaga casă în spinare... Văd că nici chef de vorbă nu prea ai...

— Mda! Mda! **Pentlu** că sînt **glăbit**... spuse melcul.

— Bine, bine — adăugă Măgărușul — de grăbit ești grăbit, dar de ce nu pronunți cuvintele ca lumea, corect, să te priceapă omul, asta tot nu înțeleg...

— Mda! Mda! **Pentlu** că sînt cam peltic — spuse cu sinceritate Melcul.

— Cum peltic?

— Nu pot să **plonunț** bine pe „l”...

— Ba văd și aud că-l pronunți destul de bine...

— Nu pe „l” de la cal, ci pe celălalt „l”, de la **cal**...

Măgărușul nu mai pricepea nimic. Își încreți fruntea cît putu, își duse „mîna” la frunte, degeaba: cal tot cal rămînea.

Văzîndu-l că se chinuie atît, Melcul îl întrebă:

— Cum de nu **pliceți**? Este simplu, pe tine cum te cheamă?

— Măgăruș!

— **Măgăluș! Foalte** bine! Dacă zici o dată cal cu „l”, de la cal și o dată cal cu „l”, de la **Măgăluș**, atunci cuvintele nu mai seamănă între ele... Ai înțeles?

Înțelesese.

— Domnule, zise Măgărușul, cu vorbirea asta a ta o să sucești de tot mințile oamenilor, care sînt și așa destul de sucite. Va să zică tu nu-l poți pronunța pe „r” și-atunci, cînd vrei să zici car, spui **call**! Ha! Ha! Ha! Abia acum înțeleg eu cu adevărat ce ziceai adineaori: „**Melg la male** cu casa-n **spinale**...” Adică: „Merg la mare cu casa-n spinare...” Păi așa spune, frate-meu, să te înțeleg...

Melcul protestă.

— Eu nu sînt **flate-tu**, eu sînt Melc, eu am două **coale** mali și două **ulechi** lungi...

— Ei nu, asta nu se mai poate — zise Măgărușul — trebuie să te învăț să vorbești corect... Altminteri cum o să te înțelegi tu cu frații tăi de la mare?

— Nu pot și nu **vleau** să-nvăț — zise Melcul. Cu **flații** mei o să mă înțeleg

pelfect... Sînt și ei tot peltici!.. Toți melcii sînt peltici...

— Dar acolo mai sînt și mulți copii, care vor dori să se joace cu tine, cu ei cum te vei înțelege? Copiii vorbesc corect...

— Atunci învață-mă să **volbesc colect**... zise Melcul.

Măgărușul îl puse pe Melc să spună de nouă sute nouăzeci și nouă de ori poezia:

*Rîuri printre rîuri,
Rupe-n țarini bîruri,
Rînduri printre rînduri
Răcoroase gînduri,
Răsărind prin nori
Rar roind cocori,
De-o mie de ori!*

Melcul zise poezia de nouă sute nouăzeci și nouă de ori, spunînd tot „l” în loc de „r”. Îi era ciudă că nu reușea s-o spună corect și-i venea să plîngă, dar tot nu se lăsa. Mai încercă și a mia oară și iată că deodată sunetele se dezlegară ca de la sine și recitarea decurse fără nici o greșeală.

— **Murțumesc, Măgărușule!** zise Melcul. Am învățat să-l zic bine pe „r”. Acum trebuie să **prec**. Ți-am spus că sînt grăbit... Merg **ra** mare cu casa-n spinare...

— Fii atent! zise Măgărușul. Ai învățat să-l zici atît de bine pe „r”, încît acum îl pui și în locul lui „l”. Și asta tot vorbire greșită înseamnă.

Melcul se corectă.

— Mda! Mda! **Murțumesc, Măgărușule, murțumesc!**... Acum vreau să plec... Sînt grăbit să ajung la mare cu casa-n spinare...

Măgărușul însă nu era grăbit. El îl rugă pe Melc să-i spună de ce mergea, unde mergea, chiar așa, cu casa-n spinare?

Pentru că se grăbea, Melcul îi povesti pe scurt.

— Mda! Mda! Am vrut să mă duc și eu în vara aceasta la mare, pentru băi de apă, de aer și soare... Știi, cum am obiceiul să umblu cam mult după ploale, m-am pomenit cu un reumatism la cornul stîng și cu altul la cornul drept. Medicii mi-au recomandat să merg la mare și eu am început să mă pregătesc... Mda! Mda! Dar ce să lei mai întîi cu tine? Costum pentru baie trebuie? Trebuie! Haine de zi și de seară, pentru plimbare, trebuie? Trebuie! Le-am îndesat pe toate în două geamantane. Saltea pneumatică, să mă plimb pe deasupra valurilor legănătoare, trebuie? Trebuie! Am mai pus un geamantan. Pat de dormit trebuie? Trebuie! Pentru că, știi, eu nu

mă duc la hotel. Nu-mi place aglomerația. Trag totdeauna la o margine de livadă, ca nimeni să nu mă vadă. Mi-am luat și pături pentru învelit, în nopțile mai răcoroase, mi-am luat și mașina de gătit... Și uite-așa au început încurcăturile! Mașina de gătit n-am putut s-o vîr în geamantan! Apoi, să știi că mie-mi place foarte mult confortul... Dar cum să pui dușul și cada de baie în geamantan?! Pînă la urmă, n-am avut încotro: a trebuit să plec la mare cu toată casa-n spîinare! Unde ne putem simți mai bine ca acasă? Nicăieri! Și-acum, dragă Măgărușule, la revedere, trebuie să plec că sînt cam **glăbit**! Na, că iar am greșit! Văd că trebuie să mai spun de vreo cîteva ori poezia ta „Rîuri printre rîuri”...

Măgărușul îi ură drum bun Melcului și vacanță frumoasă la mare. Se gîndi, totodată, că el cu Mama Rafira, oricît ar vrea, n-ar putea să ducă-n spîinare toată casa Gospodarului, care era și a lor. Ciudate mai sînt unele ființe pe lumea asta! Fiecare cu obiceiul său. Dar poate că tocmai de aceea lumea rămîne atît de frumoasă, și nu ne plictisim niciodată de ea!

Privi pe potecă, în zare, și văzu cum, încet-încet, dar foarte sigur, Melcul scurta deget cu deget, palmă cu palmă, pas cu pas, drumul spre mare. Auzise odată un proverb care spunea că: „Și cel mai lung drum din lume începe tot cu un pas” și Măgărușului niciodată nu i se părușe mai potrivit acest proverb de veche înțelepciune, ca acum.

— Va ajunge, în mod sigur, Melcul va ajunge la mare și va face băi de apă sărată, de aer și soare — își zise el. Drumurile lungi și grele se fac cu multă răbdare.

Îi plăcuse întîlnirea cu Melcul și tocmai de aceea Măgărușul își spuse că în după-amiaza aceea de vară trebuie neapărat să-i cunoască mai de aproape și pe alți locuitori din grădina Gospodarului, pe care, fără voia lui, îi neglijase atîta vreme: pe Buburuză, pe Fluture, pe Libelulă și, de ce nu, chiar pe Omidă, deși despre ea nu prea auzise lucruri tocmai frumoase.

Mai înainte însă de a porni în căutarea Buburuzei, a Fluturului, a Libelulei și a Omeidei, Măgărușul mai privi o dată în urma Melcului, care se depărta tot mai mult, legănîndu-se în zare, ca un car cu fin ori ca o cetate călătoare și zise:

MELCUL

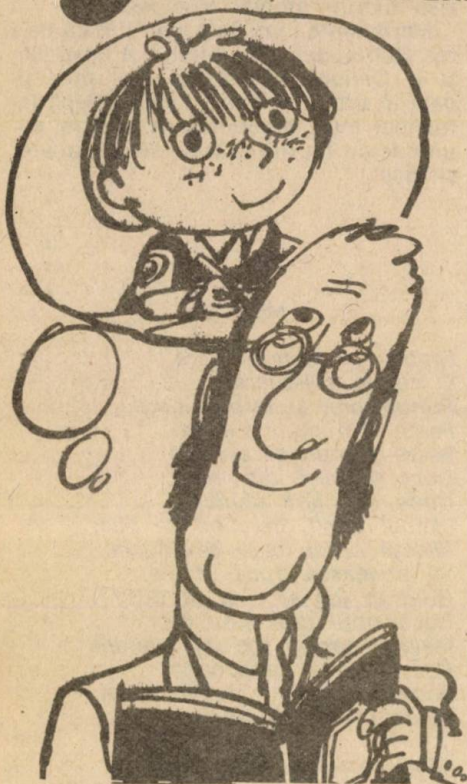
Umblă, în amiaza mare,
O cetate călătoare.
Printre ploi și ierburi crude,
Pasul nici nu i s-aude.
N-are turnuri și crenele,
Doar o scară din inele,
Unde stă, fără chirie,
Melcul blînd, de cînd se știe;
Melcul prost, care se-ndoaie,
Să privească după ploaie,
Cînd în jos și cînd în sus,
Dacă norii grei s-au dus.
Melcul, care-n loc de pleoape
Poartă două periscoape,
Scoase-n lume - lumii domn,
Peste mările de somn.

Cînd cetatea-i lîngă mine,
Bat în poarta ei... Nu-i nimeni!
Urcă Melcul pragul mării,
Mut, ca semnul întrebării.



EXTEMPORAL LA SINCERITATE

Schiță de Ovidiu Zotta



Ca de obicei, profesorul Stamatescu s-a retras cît a putut dincolo de ultimele bănci, înghesuindu-se în paltoanele din cuier. E locul lui de unde dictează întotdeauna subiectul pe care - de asemenea întotdeauna - Trăilă Florin îl scrie pe tablă. Stamatescu nu scrie niciodată pe tablă: are alergii la praful de cretă, dacă nu se ferește îl vezi plin de pete roșii. Face eforturi de evitare, însă din cînd în cînd tot o pățește.

Trăilă scrie încet, atingînd cu grijă tabla, spre a nu produce decît minimum de praful de cretă. Cînd explică o lecție nouă, Stamatescu numai lui îi cere să noteze pe tablă ideile principale pentru că Trăilă sintetizează repede și e un caligraf desăvîrșit.

Trăilă se șterge grijuliu pe mîini cu o batistă pe care o pune într-o pungă de plastic. Silabisește, cu buzele ținute

guate, textul, ca să vadă dacă n-a greșit ceva.

- E bine, treci în bancă, spune Stamatescu.

Trăilă îl privește senin:

- Pot să vă spun ceva?

- Te rog.

- Eu n-o să prea pot scrie. Vă rog să mă iertați, dar nu cred c-o să pot face față la extemporal. Știți că ieri am fost la expoziție.

- Și chiar n-ai avut timp să citești deloc?

- Am ajuns acasă abia seara, eram frînt de obosală.

- E-n regulă, atunci șezi și citește ceva sau dacă preferi plimbă-te prin curte, puțin aer o să-ți prindă bine. Extemporalul o să-l dai ulterior, pe un alt subiect, bineînțeles.

Gigi Gonța se uită melancolic, învidios și necăjit la fericitul Trăilă. În timp ce toată lumea își stoarce creierii ca să înfiripe ceva cît de cît onorabil în legătură cu subiectul de pe tablă (Stamatescu dă întotdeauna subiecte foarte grele, asta-i una dintre mîndriile lui), prințul Trăilă iese din clasă să se plimbe.

- Perfect, bombăni Gonța la urechea lui Butufei Cezar. A fost la expoziție. Ei, și?

- Și gata. Nu-ți ajunge că toată lumea spune: uite ce surpriză, Trăilă a luat marele premiu, e o cinste pentru școală?

- O fi spunînd, dar asta nu înseamnă să-l scutești de extemporal.

- Nu l-am scutit eu, l-a scutit Stamatescul se apără Butufei, de parcă totul ar fi depins de el.

Gonța îl privește provocator; are chef să se certe cu cineva, dar cu Butufei e imposibil, el îi dă întotdeauna dreptate, și asta nu fiindcă i-ar lipsi părerile personale, ci pentru că îi e silă de ciondăneli.

...Liniște mare. Se aude numai rîcîitul unei lame care șterge grijulie ce-a greșit stiloul. Temă dificilă - pînă și Sergiu Poamă, care de obicei nu se sperie lesne, acum își ronțăie îngrijorat unghia degetului mic, aruncînd priviri bănuitoare în jur, să vadă dacă nu cumva altul scrie mai repede sau

pare mai inspirat. Magda Codreanu a scos cartea și o răsfoiește fără jenă. Vrea să mai verifice o dată metoda lui Stamatescu, să afle dacă omul n-a obosit. De mulți ani, la subiectele pe care le dă el nu poți copia, n-ai de unde, n-ai cum, sînt alese în așa fel încît să se întemeieze pe spirit asociativ, imaginație, putere de analiză și sinteză. Stamatescu rezumă toate acestea cu orgoliu prin expresia lui favorită: calitatea gândirii.

Subiectul de astăzi sună așa: „Scrieți o compunere liberă pornind de la următoarele cuvinte: **Fotbal — microscop — pom — simfonie — corabie**“. Într-adevăr, n-ai de unde copia, unica șansă se află în virtul stilului personal.

Gigi Gonța n-a scris decît patru rînduri, pe care le taie cu ics-uri furioase. Îi este imposibil să se concentreze, se gîndește tot timpul la Trăilă care acum ce-o fi făcînd? Poate joacă fotbal cu cei care au educație fizică, poate mîncîcă tîhnit o înghețată de vanilie la chioșcul din colțul străzii, poate pur și simplu cască gura la trecători. „Și de ce atîta fericire pe capul lui? suspină Gonța, obidit. Fiindcă de trei ani colecționează ce, muzicuțe! O sută douăzeci de modele!“ Trăilă strînge orice fel de muzicuță: cu schimbător, fără schimbător, cu un registru sau cu trei registre, muzicuța-bas, muzicuța-alto, muzicuțe pe care sînt aplicați elefanți de sidef sau muzicuțe ieftine de tinichea, muzicuțe gigant sau muzicuțe cît o ascuțitoare. Dă în schimb lor căști, patine, lanterne. Numai el știe pe unde dibuiește muzicuțele. Toate sînt vechi, bineînțeles, și el le curăță, le repară, le niclează, le lustruiește, dar de cîntă cîntă ca vai de el.

- Activitatea lui Trăilă în materie de muzică se desfășoară în special prin intermediul șurubelniței! mormăie Gigi.

- Dar e cel mai mare colecționar din oraș! șoptește Butufei, ghicindu-i gîndurile. Vin la el instrumentiști serioși cu barbă, să-l roage: împrumută-mi cutare tip de muzicuță, am nevoie de ea pentru concert.

- Treaba lor, mîrîie Gonța. Ce cîștig eu de aici?

- Stai nițel! Trăilă vrea să doneze școlii toată colecția, să facem o orchestră de muzicuțe cum nu mai există!

- Pe mine să nu conați. Nu accept nici dacă sînt invitat ca dirijor.

Timpul trece și pagina din fața lui Gigi Gonța nu prezintă decît ștersă-

turi. „Eu de ce nu colecționez nimic? oftează el. Toți colecționează cîte ceva - fotografii de actori, cărți poștale ilustrate, timbre, numai eu sînt un om fără pasiuni. E cazul să iau măsuri. Ia să văd... Ce-ar fi să colecționez reproduceri de artă? Nu, asta face Rodica Vărzaru. Poate încerc cu brelocuri - există o mulțime, dar nu, nu e ceva serios. Dacă aș face un muzeu de ceasornicărie!? Costă prea mult și nici nu e ceva original. A! Clanțe de uși! Din antichitate pînă azi! La asta nu s-a gîndit nimeni. Fiecare clanță - cu povestea ei.“

- Pot să fac și-un reportaj istoric, ar ieși fantastic. Gigi Gonța, ziarist prin secole! Sună bine, sună splendid.

- Sună, încuviință Butufei, visător, mi-ar place și mie, dar e greu, ai nevoie de documentare, ehe, de alergătură, de curaj, de stil.

- Curaj? Păi cine a spus că eu n-am curaj? Își umflă Gonța obraji cu mărgele.

Mai sînt cinci minute. Gonța scrie repede, fără să mai aibă grija caligrafiei - dealtfel, frumos n-a scris el niciodată, abia îi poți descifra scrisul.

Seara, Stamatescu, după cină, corectează extemporalele. Foarte bune, mediocre, bunișoare, bune, hazlii, banale, pretențioase, cuminți... „Stop. Ce-i asta?“ Recitește rîndurile încîlcite ale celei mai scurte lucrări: „Nici cu ajutorul **microscopului** n-aș putea găsi vreo justificare pentru scutirea lui Trăilă care el în loc să participe cu noi la **simfonia** acestui extemporal se plimbă pe sub **pomii** din grădină sau joacă **fotbal**. Dacă cel care a cîștigat un premiu aș fi fost eu, vă asigur că n-aș fi coborît de pe **corabia** orei de literatură ci mi-aș fi făcut datoria ca toți ceilalți.“ Semnătura, în colțul din stînga, sus: Gonța Gheorghe.

Omul citește din nou, cu ochii micșorați de plăcere, pune două virgule și taie de la prima frază pronumele „el“ care necăjea sintaxa frazei. Își cheamă soția, îi citește și ei, se amuză amîndoi, ea cere interesată amănunte „care Gonța, acela...?“ „Da, exact. Niciodată nu știi cum va reacționa, dar poți fi sigur că întotdeauna va face, pînă la urmă, exact ce trebuie“. Și notează pe caiet cu clasicul creion roșu: „10, cu felicitări - dar mai multă atenție la gramatică.“

E primul 10 al lui Gonța la literatură și unicul din clasă la acest extemporal. Deocamdată, Gonța nu știe nimic și-și face tot felul de gînduri negre: dacă se supără Stamatescu?

Pe deal, după cai

Secunda scade, crește ora
prin iarba miresmînd în mai,
copil mă văd acum fugind
pe deal, în seară, după cai
și caii pasc ovăz pe lună,
aleargă minjii năzdrăvani -

îmi spune luna noapte bună,
îmi spune luna la mulți ani.

Un foșnet mătăsos se cerne
printre atîția arbori vii,
lumini aștern pe văi eterne
semnul mereu ca să revii,

copil pe deal și după cai,
dar caii trec și nu-i ajungi,
și caii pasc trifoi de mai,
și drumurile-s tare lungi.

Întoarce-te, drumeț tîrziu,
întoarce-te, copil, în sat
pe firul risului zglobiu,
căci, iată, caii s-au culcat;
secunda scade, crește ora
ca o priveliște prea calmă,
un singur minz te mai urmează
și boabe tu îi dai din palmă.

Și tu îi dai apă să bea
de la fîntîna de argint
cînd sîinii nevăzute trag
satele toate spre colind,
și tu încaleci cal viteaz,
cu el te-ncumești într-un zbor;
o, nu mai ești copil și totuși
mereu de-un cal îți este dor.

Locul

Deasupra munții, iată-i, sinillii,
jos, pragul casei noastre părintești,
e locul meu de care aparții
și cu suflarea fragedă îl crești.

Aicea te-ai jucat întîii și-ntîii
sub lună cînd ies fluturii zglobii
și-ai adormit avînd la căpătîi
cartea cu doruri și cu nostalgii.

Întreabă clipa: tu de unde vii
și pentru cine inima îți bate?
O, este-un loc de care aparții -
cel mai frumos din locurile toate.

Copil cu vioară

Se-nclină fruntea lui în zori
ca peste-o amforă fragilă
deasupra unei mici viori
închîpuită din șindrilă.

El însuși a visat-o mult,
ca pe o pasăre - Brîncuși;
cînd ține-n mînă un arcuș
acest copil - o lume-ascult.

Se înfiripă prinzînd glas
în frăgezime de splendori
sunet suav al unui ceas
deasupra unei mici viori.

Asemeni lui copil să fii
sub zarea unui drum de țară
închîpuind melancolii,
visînd la tot ce te-mpresoară

De la pădure pîn' la fluturi,
de la izvoare pîn' la stea,
cînd fierb tăcerile în ciuturi
și visul zburător te vrea.

Zi-mi de noroc și alinare,
zi-mi despre jocul fermecat,
zi-mi pentru liniștea ce-o are
zidită-n sine orice sat!

Zi-mi pentru spicul care suie
ca foșnet de privighetori,
ridică-i de copil statuie
din trupul unei mici viori!



Copil fiind închîpui albă scara
pe care sui și stele mari aduni;
să știi că de aici începe țara
cu zboruri zvelte și cu oameni buni!

Alături de ai tăi pornești în zori
neobosit și-al gîndului de seamă
și cad albastre, splendide, ninsori
și-un loc în preajmă pururea te
cheamă.

Îl ari și-l semeni și îi dai un nume;
prin șiruri de visări și de fîntîni,
un loc există: altul nu-i pe lume;
ni l-au lăsat bătrîinii din bătrîni.

Se întâmpla așa: eu și Luiza stăteam cocoțate în picioare pe pervazul ferestrelor, fiecare la fereastra ei, adică, eu în blocul G9 și ea în blocul H7, blocuri gemene și identice pînă la exasperare, și apropiate exact cît să vezi totul în casa vecinului din față, ceea ce mie și Lizei ne convenea perfect, deoarece nu aveam nimic să ne ascundem, eram una oglinda celeilalte, și dealtfel numai o greșeală a firii ne sortise să aparținem unor părinți diferiți și să nu purtăm exact același număr la sandale. Locuiam fiecare la etajul întâi, sub ferestrele noastre nu erau decît scara și un început de balcon la trei metri de pămînt, lăsat neterminat, cu o ferestruică spre scară, pentru care ne antrenam în vederea unei fugi de-acasă; n-ar fi fost nevoie decît de o triplă săritură geam-balcon-pămînt, și gata cu cicălelele mamelor, gata cu fracțiile tri-

se întâmplase niciodată nimic, nu călătorese nicăieri, nu avea nici un unchi pilot de cursă lungă peste Alpi și nici un bunic al ei nu-și pierduse degetele de la picior degerînd pe front.

Iată de ce, în dimineața despre care vreau să vă povestesc, cînd hotărîsem: să pescuim la rîu, Bianca fu sortită să rămînă de o parte. Echipate în pantaloni scurți, cu bascheți și șosete în dungi, ne furișarăm pe după tuflurile din fața blocului ei, mergînd pe vine. Important nu era atît să n-o luăm cu noi cît ea să știe că mergem într-un loc tainic fără ea. Dar căpățîna blondă, aflată într-un leagăn pe care-l împingea cu vîrfurile picioarelor, fără chef și rozînd biscuiți, nu ne zări. Odată ieșite din cîmpul ei de vedere, o zbughirăm cît ne țineau picioarele spre ultimul bloc dinainte de rîu, intrărăm pe scara din mijloc, traver-

LUIZA

plu etajate, gata cu singurătățile noastre de copii unici la părinți. Deci eu și Iza ne priveam ochi în ochi, dacă eu ridicam în sus o mîină, Iza ridica și ea o mîină, dacă eu mă prefăceam gata să cad pe fereastră, ea se dezechilibra într-atît încît îmi tăia respirația, ea izbucnea în hohote de rîs, eu chicoteam cu bărbia în piept, apoi săream de pe un picior pe altul, ea sărea de pe un picior pe altul, eu pocneam o castanietă, ea își învîrtea poalele unei fuste imaginare, eu îmi roteam o mîină deasupra capului lăsat pe spate. Cînd oboseam, ne înțelegeam dintr-o privire, săream de pe pervaz, ne strecuram pe ușă, coboram în goană cele unsprezece trepte desenate cu capete de fetițe, unsprezece fetițe care ne semănau leit și ne ciocneam nas în nas la jumătatea distanței dintre blocuri. Ne luam de braț și pășeam pe rînd: eu apăsă și cu vîrfurile picioarelor smucit nervos, ea mărunțel și legănat (ca tatăl și mama ei), apoi ea cu la-belele picioarelor azvîrlite una spre alta, gata să se încalece, și eu dusă țepănă de niște presupuse tocuri enorme (ca tatăl și mama mea); mai imitam și o pleiadă întreagă de învățătoare și mătuși, doctori și vecine, vînzători de sirop și bibliotecare. Pe la marginea cartierului se găsea întotdeauna cîte o curte neștiută care ne prilejuia deliciul unei mari descoperiri: cu două-trei leagăne, un tobogan, verdeață lăsată să crească fără opreliști sau numai vreo fetiță dispusă să ne facă pârtașe la jocul ei.

Așa o descoperisem pe Bianca, mai mică decît noi cu un an, blondă și tunsă scurt, cu capul ținut, de care însă ne plictisirăm repede cînd constatarăm că nu știa să inventeze nici un fel de povești: ei nu i

sînd blocul. În partea cealaltă soarele ne orbi. Iza își trase chipiul pe ochi, eu îmi arborai niște ochelari de soare cu lentile groase, urcarăm digul plantat cu sălcii, în față văzurăm rîul sclipind. Rupserăm dintr-o salcie două ramuri, le curățarăm de frunze, le aruncarăm după umăr și pășirăm pe covorul de iarbă, apoi pe prundiș. Erau doar cîțiva pescari cu picioarele în apă pînă la genunchi, doi mai în adînc, scufundați pînă la briu, foarte aproape de bulboană, undițele sfichiuiiau aprig aerul, pe mal am numărat cinci găleți cu apă și nici măcar un peștișor cît degetul înăuntru. Numai un pescar rămăsese pe mal: un băiat de 16-17 ani, cu fruntea cam pleșuvă, ușor adus de spate, dar cu bărbia ascuțită trufaș, desigur, foarte încrezător în peștii pe care urma să-i prindă. Eu și Iza ne făcurăm cu ochiul: ne așezarăm în dreptul lui, cu un picior mai în față, ca și el, ne gheboșarăm la un semn și aruncarăm bețele de salcie înaintea. Cu ochii neabătuți de la ele, așteptarăm. Nici un semn de enervare pe fața băiatului. Ba chiar întoarse capul și un zîmbet îi flutură pe chip, trase undița în vreme ce cocoșa i se îndrepta pe nesimțite. Lăsarăm bețele să plescăie în apă. Băiatul luă de lingă el o cutie metalică, îi deschise capacul, curățî cîrligul undiței de niște resturi, scoase din cutie o rîmă pe care, după ce o puse în cîrlig, aruncă undița. Iza mă întrebă atunci dacă nu vreau să căutăm niște rîme, eu zisei că nu sau nu chiar acum, ea zise că se duce să caute într-un loc pe care îl știa ea. Aș fi vrut s-o însoțesc, dar mă cuprinsese o toropeală îngrozitoare, era prima zi de vară adevărată din anul acela și mă dezobișnuisem cu totul de soarele dogoritor



care-mi cădea în creștet. O condusei cîțiva pași, apoi rămăsei pe iarbă s-o aștept. Mă lungii pe burtă, cu capul pe o movilă și mîinile încolăcite împrejur. Imagini colorate nefiresc și fără nici o legătură una cu alta începură să-mi alerge prin cap, întrerupte de bîzîitul unei muște sau zgomotul unei motorete de dincolo de dig. Cu coada ochiului vedeam firele de iarbă fremătînd, între ele o floare de rochița-rîndunicii cu corola strînsă, o viespe cu greutate, un lipăit de pantofi prin iarbă, riuri de sudoare mi se strînseseră la sprîncene. Pantofii albi de pînză, cu o ruptură prin care se zărea degetul mare, se apropiau. Se opriră în dreptul unui mușuroi și îndată furnicile în-negriră vîrful degetului, se avîntară spre gleznă. Porniră din nou, năruind o margine de mușuroi, furnicile se desprindeau din mers. Albul pantofilor era îmbibat pe alocuri cu noroi uscat, o șosetă era mai coborîtă decît cealaltă. Acum ajunseseră foarte aproape de mine. Genunchii se îndoiră pocnind din încheieturi, tricoul cu un soare mic pe piept cobora. Închisei ochii, nemaîndrăznind să respir. Simții mîna coborîndu-mi pe pîr, dar poate că visam, desigur că vis era apa aceea leneșă lăsîndu-se purtată de valuri. Mîna adună sub căldura ei cîteva suvițe răzvrătite, porni spre ceafă abia simțit, se strînse blînd în jurul cefei, se ridică. Se lăsă din nou, liniștitor, pe frunte, luînd cu ea febra, o duse spre creștet, pe care mi-l ciufuli scurt, de două ori, coborî spre ureche, se trase iar spre frunte, de unde nu mai plecă. Atunci îmi smucii brusc capul. Ochii îmi rămăseră pironiți pe soarele mic desenat pe tricou. Mă ridicai în picioare, cu vîrful baschetului scurmam pămîntul și, fără să-mi ridici privirea, pornii spre dig. Urcai digul cu mîinile proptite bătrînește pe genunchi, ochelarii de soare ridicați deasupra frunții îmi căzură pe piept, mi-i potrivii pe ochi. Sus, pe dig, se simțea vîntul, sălcile foșneau. Aici mă așteptau Iza și Bianca, sporovîind față în față, la fel de înalte și deșirate. Se întorseră spre mine.

Bianca purta o bluză nouă, pe care nu i-o mai văzusem, cu flori albe și verzi. Zîmbetul de pe fața Izei era subțire, pluti deasupra sălcilor, coborî, dinții lucrau, pistruii se lipiră doi cîte doi.

- Dacă te-ai fi văzut! Parcă erai o vacă, așa ședeai cu gîtul întins sub palma lui.

Bianca rîdea și ea, dar nu cu gura și dinții, ci cu gingiile. Încearca să-mi imaginez o vacă, îi construî botul lat și umed, nările mari, gîtul gros, pielea bălțată și mă oprii întrebîndu-mă dacă vacile au pistru.

- Știi, îi spusei Izei, aplecîndu-mă mult spre ea cu ochii holbați, atît cît să încapă mai multă prostie, pe băiatul ăsta îl cheamă Dan și ne cunoaștem de patru luni și jumătate.

Era o minciună perfectă. Două rînduri de sprîncene se ridicară a mirare

- Păi atunci...

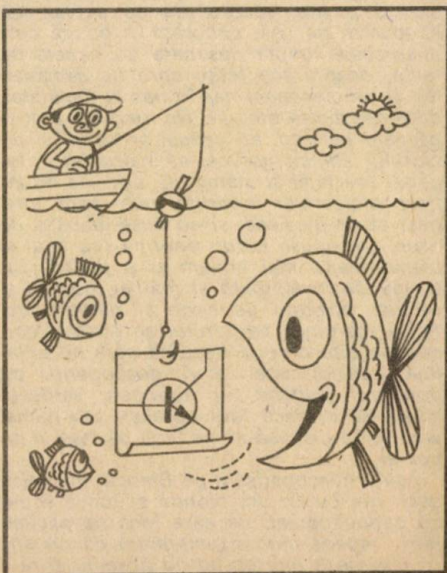
Sării de pe un picior pe altul, cu gîtul bălîngănîndu-mi-se ca la puii tăiați, ceea ce amintea oarecum de o figură de dans.

- Îl veți cunoaște mai bine peste două săptămîni, la ziua mea. Și-acum veniți? Eu mă duc.

Cu ochii la cer, pornii grăbită spre casă, descrisei două serpentine pe dig în jos, o zbughii pe șosea. Pîrîit de roți, o motocicletă în goană fu gata să dea peste mine. Motociclistul virase urînd de mama focului. Am rămas cu ochii la dîra de fum din urma motocicletei. Lîngă mine, o tufă de scaieți răsărită aiurea la marginea șoselei. Sus pe dig se auzeau voci. Întorsei capul. Iza și Bianca stăteau în același loc. Bianca se trîntise pe burtă cu bluza ei frumoasă, cu mîinile sub bărbie și capul ușor ridicat. Iza era lîngă ea, în genunchi. Mîna ei se ridică unduios, coborî pe pîrul Biancăi, îl mîngîie lung și apăsător, descrie un semicerc în aer și reveni pe frunte. Iza, cu ochii închiși, făcea la fiecare mîngîiere: behehe, behehe, behehe!

Deasupra lor, din sălcii se rostogolea un cîrîpit de vrabie. Desigur, Iza fusese întotdeauna oglinda mea perfectă.

Doina Pologea



Cea mai frumoasă

Țara mea e cea mai frumoasă!
Da!
Pentru câmpiile pline de pîine și flori?
Nu numai!
Pentru apele albastre pline cu pești?
Nu numai!
Pentru munții vătuiți cu nori,
doldora de căprioare
și alte minuni?
Nu numai!
Acum știu:
pentru copiii ei
ce cresc
cu privirile în sus.
Ca florile!
Da!
Țara mea e cea mai frumoasă!

Linistea

Brîndușă,
desfă-ți mai lin mugurii
și tu, viorea,
bea mai încetîșor apă.
Doar v-am spus:
linistea
e o năframă delicată
pe care
și răsufierea unui copil
o poate destrăma.

Cu o floare la ureche

Primăvara
și-a pus o floare la ureche
și a bătut în poarta noastră.
Mama-mi spune
că-i o fată din vecini,
dar eu știu
că este Primăvara!

Pîine

Soare
și grîu;
picuri de ploaie
și de sudoare;
flori de mac
și polen din lună;
poezia „Cîrîp”
pierdută de un pui de vrabie;
și cîntece de greier:
„cri, cri, cri” -
toate astea
sînt amestecate
în pîinea rotundă și caldă
pe care o am în brațe.



Lîngă Odorhei, fratele tatei – paznic de vînătoare – are o casă, undeva, în inima munților, pe valea Ivo. „Lîngă” e un fel de a spune: pînă acolo sînt vreo 60 de kilometri, iar altitudinea saltă cu aproape o mie de metri. În colțișorul acela de țară natura a presărat pe munte tot ce i s-a părut ei mai frumos. Apele văii par de cleștar, ciresul sălbatic crește laolaltă cu bradul, fagul și salcia de munte, păsările se întrec în cîntec, iar ciutele, cînd nu este vreun ier prin apropiere, uită să se ferească din calea oamenilor. E și împărăția urșilor acolo. Și a cerbilor. Și a mistrețului, care-și duce pușorii târcați în adîncurile de nepătruns ale pădurii. E și raiul peștilor – lipanul și păstrăvul întrecîndu-se în strălucire, zburătînd între soare și argintul apelor. Acolo...

Acolo am mers eu, băiat de 13 ani, să-mi petrec vacanța. Nu, nu singur – ci cu Toderiță, aiuritul de vîru-meu, amîndoi nepoți îndrăgiți ai unchiului Șandor, paznicul

– ... Că, dacă urcă ursul la voi – mai aruncă el, glumind, sigur că o să-i urmăim sfaturile –, apoi el o să fie acela ce v-o face vouă fotografia!...

I s-au pierdut pașii grei pe scărița de lemn.

Sus, peste pădure și cabană, arde un soare înalt încă și cu ochiul roșu. Între pereții de piatră, curînd, aerul se încinge; sîntem numai o apă, iar blestemații de moș-martini nu vor să apară. Și am în aparat un film „Fujicolor” ultrasensibil, adus cu mine tocmai de la București. Dacă voi prinde pe peliculă un ospăț al urșilor, asta înseamnă un trofeu de o sută de puncte sau ceva pe-aproape! Iar premiul cel mare al „concursului foto”, organizat de unitatea de pionieri, cine să-l ia dacă nu eu, Vlăduț Mihai, și prietenul și vărul meu cel bun, Toderiță Pascu! Pentru că – se-nțelege – numele lui o să apară lîngă al meu, sub fotografia mare, 18 x 24, pe care juriul o s-o premieze.

vacanță cu Toderiță

de vînătoare. Bineînțeles, nu am uitat aparatul de fotografiat. Șandor-baci a și ris vîzîndu-ne plini de praf și obosiți „ca Zdraghe cînd s-a săturat de hoinărit munții”. Zdraghe e un cîine ciobănesc uitat de vreme și de oameni. De bătrîn ce este i-a crescut o barbă albă și firavă ca de țap și, cînd i se năzare – că, altminteri, nu mai aude –, începe să latre rar, gros, dogit la cîte-o veveriță despre a cărei trecere, atunci cînd se supără dumnealui, nu mai poate aminti decît tremurul nervos al frunzelor între care a dispărut, degeaba speriată, sprintăra vietate.

Dar, decît singuri, tot e mai bine cu Zdraghe.

Șandor-baci ne-a lăsat, acum, în cabana cu două odăi care domină, pe temelii solide, de beton, luminișul în care zi de zi unchiul aduce carne și granule pentru uriașii pădurii – urșii.

– Ușa s-o ții închisă bine și să nu trageți gemulețul dinspre poiană pînă în clipa în care unul dintre voi e gata s-apese ținburușul cela al aparatului!...

Cu această ultimă povață, unchiul a plecat: nu e obișnuit să-și repete vorba.



- Ți dai seama, mă, Toderiță?! exclam eu ca și cum, bietul de el, ar putea ghici ce gânduri mă mistule pe mine.

Dar Toderiță nu-și face probleme.

- Îhî, cade repede răspunsul său, da' eu zic că mai bine ar fi să deschidem ușa, că ne coacem aici...

Evident, nu-i era lui de mine; nu-i era nici măcar de el; dar Cojocel, motanul cel târcat, cu blană groasă, pe care îl cărase în rucsac tocmai de la București, i se aciuase în brațe, de teama amărîtului de Zdraghe ce rămăsese, pașnic, jos, la piciorul scării, să dormiteze în voie...

O deschide singur, nu mi-a cerut voie decît de formă - nici nu m-ar fi auzit, dealtfel, chiar și de i-aș fi răspuns. El se

află acum, în clipele acestea, departe, pe întinderea nesfîrșită a talazurilor Pacificului, încearcă să se strecoare în interiorul lui „Nautilus”, submarinul tăcutului și misteriosului căpitan Nemo. Cred că este abia pe la pagina 120, că numai azi-dimineață a început cartea...

- Dacă nu vin, și nu vin, și nu vin moș-martinii (Șandor-baci ne-a asigurat că or să apară cel puțin cinci-șase), atunci părăsim standul de vînătoare, începui eu.

- Să mergem acasă, să citim! mă completă, cu un entuziasm ce nu i l-aș fi bănuțit, Toderiță.

Indiferența lui față de o presupusă nereușită mă supără însă și, nici una, nici două, i-o trîntii:

- Mai lasă-l încolo pe căpitanul Nemo și pîndește mai bine ușa, că, dacă urcă moș-martin, aici ne rămîn oasele!

Îl privesc, bucuros dinaintea de groaza ce o să-l cuprindă, dar odată pătruns în interiorul lui „Nautilus”, Toderiță a uitat și de Cojocel, pe care-l ținea în brațe, și de ușa.

Undeva, la capătul dinspre apă al poienii, un tufiș tremură, în adierea vîntului, parcă mai altfel decît altele. Sînt numai nervi. N-o fi ursul? Primul urs care vine la un ospăț de polivitamine?!

- Aparatul! Unde-i aparatul?!

Cotrobăi pe măsufă, ca orbeții, numai cu mîna; privirile-mi perie drumul de cîțiva metri de la igheabul cu granule spre tufișul care l-ar putea dezvălui pe moș-martin. Fixez distanța, armez - „ah, de ce n-am făcut-o pînă acum?...” - și stau, gata să declanșez, încordat ca un arc.

În clipa aceea mă bate ușor pe umăr o mînă. Nu mă întorc. Zic:

- Lasă-mă, Toderiță!

Ultimul cuvînt l-am rostit rar și apăsător. Păi, ce, acum și-a găsit netotul să-mi abată atenția?!

Netotul de aceea este netot: o nouă bătaie pe umăr, mai insistentă, de era cît p-aci să-mi cadă aparatul din mînă, mă decise brusc să mă-ntorc și, printr-un ghionț așa cum știu eu, să-l trezesc la realitate! Dar abia făcui stînga-mprejur că netotul se dovedi a nu fi netotul, ci un ursan mai înalt decît mine, care - și el uimit, se vede, de brutalitatea primirii ce i-o făceam - rămăsese pironit pe picioarele din urmă, cu labele din față atîrnînd nehotărît și cu o privire!...

Dar privirea mea?! Desigur, ursul n-o putea aprecia, deși ar fi citit în ea cea mai mare mirare - și o spaimă mai mare chiar decît dacă înainte-mi ar fi apărut în clipa aceea tăcutul și misteriosul căpitan Nemo.

- A...ă...!... (Mai erau vocale?!)

Ursanul mormăi și el:

- Mo-oorr! Moorr-orr!...

Dar fără ură. Sau ferocitate. Mai mult, văr, a mirare.

Toderiță - așa se întîmplă și în istorie! - pierdu scena. Cufundat în lectură, cu târcatul pe genunchi, citea.

- To-Toderiță! am strigat eu.

- Da, îmi răspunse, distrat, vărul meu. Ursanul mă tot privea, țintă, de parcă m-ar fi văzut pe undeva, cîndva...



- Dă-dă-I afară... Începui eu să mă bîlbîi.
- Da, mormăi Toderiță, cu privirea tot în carte. Pe cine?

- Pe-pe ursan, rostii istovit.

Toderiță se ridică fără grabă. Tărcatul i-alunecă de pe genunchi, se-nținse nițel, cum îi stă bine unui leneș de motan, apoi, dînd cu ochii lui galbeni, adormiți, de urs, se zburli, brusc trezit din amorțeală, și o zbughi - țuști! - tocmai sus, pe o măsută. De acolo, aiurit, cu părul de pe spinare ca de arici, privea scena cu o asemenea groază, încît uitai și de ursan, atent la reacția lui.

Toderiță însă habar n-avea de nimic. Tot citind, se-apropie de nepoftit, îl atinse ușor pe blană și-i spuse cu blîndețe:

- Hai, afară...

Moș Martin - să tot fi avut vreo trei anișori - se-ntoarse pe cele două labe din spate, îl privi lung pe vîru-meu și, cum tot nu da de-nțeles că ar fi gata să iasă, primi iar de la Toderiță o ușoară lovitură cu palma pe piept:

- Hai, afară...

Ursul, nedumerit, se urni totuși, chiar mormăi un pic, supărat că cel care îl tot înghiontea spre ușă nu catadixea cel puțin să-l privească în ochi.

Mi se păru o mie de ani pînă ce văzui ursanul afară! Atunci ușurat, căzuți, vîlguit de ultimele puteri, pe-un scaun.

- Tra-trage și-și ușa, mai gemui.

Ca în transă, Toderiță se supuse și închise ușa.

- O să ne coacem... mormăi el. Și cu ochii înfipti tot pe paginile cărții în care „Nautilus” se scufunda în apele oceanului, se îndreptă spre scaunul învelit cu o cergă albă.

- Nu-nu ți-a fost frică de urs?!

Toderiță clipi - abia acum atent la ceea ce îi spuneam - sub lentilele lui cu multe dioptrii.

- De cine, mă?

- De urs!...

Mîna lui căută un punct de sprijin în spațiu: abia acum înțelesese cu cine se purtase el atît de calm - și, înainte de a se lăsa pe scaunul învelit în cergă, fără voie declanșă aparatul foto.

Peste cîteva zile, gata, eram oameni de pădure, nu mai tremuram și de umbra noastră. Făcuserăm o mulțime de poze. În toamnă însă, cînd prezentai filmul - în întregime - la laboratorul cercului, profesorul nostru o reținu ca mai originală pe... prima. Ce reprezenta? Păi, așa, ceva... Pe un fond negru-gri, mă zăream eu, în prim plan, iar în plan secund, nu știu ce impresie conturat, din care ieșeau doi ochi de fiară la pîndă, aprinși, gata să sfișie. Tot profesorul îi dădu și titlul de expoziție: „În inima pădurii”. Iar cînd copiii, ceilalți profesori mă felicitară de reușită, eu mulțumii respectuos. Ce puteam face?! Noroc că nici unuia nu-i trecu prin minte să mă întreb ce... fiară privea din poză. Ce aș fi putut răspunde - ca să nu mint?!. Că era Cojocel - motanul în clipele cele mai disperate ale vieții lui? (Sau ale vieții noastre?).

Ștefan Zaldes

TEMĂ PENTRU ACASA

Cartea aceea galbenă și nesuferită, care nu primise nici măcar modestul semn al prieteniei - învelitoarea albastră - se lăfăia pe masa lui. Avea o atitudine de-a dreptul sfidătoare! Ochii lui Mișu făceau mereu un drum între două puncte fixe: ea și zăpada din curtea blocului. Mai erau trei zile și începea școala. Uite-așa, după o vacanță fără strop de nea, cu șotron, cu miuță, mă rog, cu toate jocurile caracteristice anotimpurilor neornate cu frișcă, tam-nesam, sosește domnița-iarnă, pe ultima sută de metri, ca să ne umple de ne-caz, ca să ne facă în ciudă. „Uite cum a trecut și vacanța asta”, filozofă Mișu. În momentul în care glasul conștiinței școlarești se trezi în el, cînd apucă voinicește pixul și caietul, hotărît să dezlege toate tainele cărții galbene, sună soneria. Venise lonică.

- Ce-i cu tine, Păcălete, ești nebun? Nu vezi ce-i afară? A venit iarna, măi, gînsacule!

- Auzi, știi ceva? Mai slăbește-mă cu Păcălete și gînsac. Sînt furios și nu știu, zău, nu-mi pot stăpîni reflexele.

- Măi băiete, haide, măi, jos, lasă prostiile. Poimîine începe școala și tu n-ai făcut acolo... un robot de zăpadă. Hai, hai, mai repede!

Lonică era grăbit foc și agitat nevoie mare, avea chef de glume și își uitase timiditatea obișnuită.

- Tu vorbești? Tu, care m-ai împins la lucruri rele și nefolositoare? Își aminti pe loc Mișu tot ce spusese odată mama despre lonică. Nu m-ai pus tu să sun la toate soneriile din bloc, ca să iasă locatarii alarmați, să se uite unii la alții și să se întrebe: dumneavoastră ați sunat? Și noi să ne ascundem în uscătorie și să ne prăpădim de ris?

- Văd că ești prost dispus, mișulică! Te las! N-am timp de fleacuri. Cu aceste cuvinte lonică dispăru, lăsîndu-l pe Mișu și mai amărît, față în față cu teribila dilemă: cartea galbenă sau zăpada albă?

Mai trecu vreun sfert de ceas, timp în care Mișu își ascuți toate creioanele. Cîteva virțuri se rupseră intimidată de alita rîvnă, motiv ca Mișu să le mai ascuță o

dată. Apoi schimbă pasta la pix și umplu stiloul cu cerneală. Lucrurile erau clare. Cartea galbenă zimbea galben de pe masă. „Fugiți, voi, gânduri, ispite ale zăpezii! Trebuie să lupt, să lupt și să înving”, își zise cavalerul și în clipa aceea sună telefonul.

- Alo, Mișu?

- Da, eu sînt, zise băiatul cu fața înșeninată.

- Lidia la telefon.

- Te-am recunoscut.

- Zău? După ce?

- După glas.

- Zău? Ce fel de glas am eu?

- Nu știi cum să-ți spun, are ceva particular.

- Mulțumesc.

- Nu trebuie să-mi mulțumești, nu e un compliment.

- Lasă că știu eu, tu ai fost totdeauna delicat.

- Mă rog, zise Mișu înroșindu-se la capătul firului de pe strada Stăruinței.

- Știi de ce ți-am dat telefon?

- Nu prea știu.

- O, îmi pare rău! Ești răcit cumva?

- Nu, am spus eu că sînt răcit?

- N-ai spus, dar am dedus eu.

- Ai dedus prost. Nu sînt răcit.

- Dar ferestre la casă ai?

- Lidia, termină cu prostiile, tocmai aveam de gând să mă apuc de ceva serios.

- Tu și ceva serios! Pînă te-apuci trece iarna.

- Nu-ți permit! Și nu mai vorbi ca băieții! Nu se cade.

- De ce să nu se cadă? Ce, n-avem drepturi egale cu voi?

- Mă rog, bodogăni Mișu, poți să spui! Dacă ți-ai scris!

- Al! Eu mi-am scris în prima zi de vacanță, așa fac totdeauna. (Oh, fetele astea, atîta se mai mindresc ele cu cumințenia lor, asta nu-mi place mie la ele! Și pe urmă te provoacă la zăpadă, nici nu te lasă să fii silitor cînd ai chef!)

După ce Lidia închise, Mișu se așeză din nou la masă. „Gata, mă apuc de lucru. Dar nu este suficient de prielnică atmosfera din cameră. Nu ne-au spus nouă la ora de dirigenție că, atunci cînd ne apucăm să învățăm, trebuie mai întîi să avem create condițiile prielnice?”

Atunci începu să-și aranjeze camera, schimbînd locul asparagusului cu ghiveciul cu obrăznicuță, apoi călimările între ele, paharul cu creioane în locul ascuțitorii, caietele în locul cărților și cărțile în locul caietelor și, după vreo trei sferturi de oră, se declară mulțumit de noul aranjament.

- Gata, acum mă apuc de lucru. E aproape amiază, trebuie să încep, nu?

Atunci intră bunica.

- Mișule, ține puțin sculul ăsta.

Bineînțeles, atît i-a trebuit lui Mișu.

- Dacă nu mă lăsați în pace! Cum să-mi scriu dacă nu mă lăsați în pace? Tot timpul vreți de la mine ceva! Mișule, răspunde tu la telefon; Mișule, vezi că e cineva la ușă; ba, chiar și în noaptea de revelion, Mișule, nu vrei să deschizi tu sticlele de

apă minerală? Nici în noaptea de revelion nu poate omul să învețe sau să scrie! Acum și dumneata, cu ghemul, ăăă, cu sculul...

Bunica se retrase, supărată, bineînțeles.

„Gata, zise Mișu, mă apuc de scris. Ori cît o fi, că nu mai țin minte decît faptul că avem două exerciții, cinci și șase. Am să le fac, deși la gramatică, ei, la gramatică, stau eu cel mai rău. Și dacă nu reușesc să le fac? Cum procedez atunci? Desigur, trebuie să mă ajute cineva. La cine să apelez? Lidia? Aș, o să ridă de mine! Și, pe urmă, probabil că ea se bucură de zăpadă, ride, se joacă, se bulgărește! Numai eu stau în casă și muncesc. Muncesc și iar muncesc. Atunci la Nelu? Lui am să-i dau telefon chiar în clipa asta.” Se repezi la telefon. Formă dintr-un suflet numărul lui Nelu, dar la casa Dumitriu nu răspundea nimeni. „Nu-i acasă, cum o să fie acasă, e la patinoar sau la cerc, sau, cine știe, o fi chiar jos, la zăpadă, cu sania! Numai eu stau aici și-mi bat capul! La cine aș putea apela în cazul în care n-aș reuși să-mi rezolv cele două exerciții la gramatică? Cinci și șase, uite, parcă văd cum am făcut în jurul numerelor două cerculețe cu pix roșu, că era ultima zi de școală și tovarășa nu mai era atentă dacă mîzgălim pe carte... Mai bine aș apela la Danciu. El e șeful clasei și, chiar dacă e mai retras, imposibil să mă refuze.

Se spălă gînditor pe mîini și se îndreptă spre bucătărie. Toți ai casei erau veseli. Mama povestea că, la fabrica de sticlă la care lucra, atelierul ei de gravură începuse un model nou. Tata vorbea ceva despre tratamentele termice de la uzină. Nu știu ce aparat mergea strună. De a doua zi începea producția de serie. Bunica povestea că depănase sculul și că mai avea doar mîneca de împletit la jersey pe care-l făcea. Mișu nu povestea nimic. Se simțea obosit, nedreptățit, chinuit. Iar tata propuse:

- Hai să ieșim, să curățăm zăpada.

Iar, în gîndul lui, Mișu: „Cum să ieși dacă nu ți-ai scris tema?”

- Ți-ai scris? Îl întrebă mama, care știa că de cîteva zile băiatul are o preocupare.

- Încă nu, răspunse stîns Mișu.

- Ei, atunci nu te putem deranja cu treburile casei. Stai și scrie-ți!

Așa că rămase în casă, să audă vocile vesele și zgomotul înfundat al lopeților care curățau zăpada, zăpada aceea de care numai el nu avea parte, de parcă numai el, el singur n-o meritase.

Înainte de culcare, îmbrăcat în pijama, se apropie totuși de masa de scris și deschise cu grijă cartea galbenă, cartea de gramatică. Citi cu sufletul la gură. „Exercițiul 5. Scrieți o propoziție simplă. Exercițiul 6. Subliniați cu o linie subiectul”. Închise repede. Atît de puțin? O... copilărie. Auzi, să scrie o propoziție simplă. Ce, ei sînt niște... păcălete? Las că o să-și scrie el a doua zi. Dar ce propoziție? E și asta o problemă! Poate totuși o să dea un telefon vreunui prieten, să-i dea careva o sugestie, cine știe...

Cleopatra Lorințiu

Pedeapsa cea mai grea

De întimplarea pe care am să v-o povestesc n-a aflat încă nici un umorist, deci s-ar putea să nu apară nici un foileton sau vreo caricatură despre eroina ei. S-ar putea dacă... dacă îmi promiteți c-o să vă gândiți cu luare aminte la tot ce-am să vă spun:

Era o frumoasă dimineață de vacanță. Cu atât mai frumoasă cu cât era printre ultimele. Alina se întorsese de la mare, arămie ca o păpușă de ciocolată, dar nu acest amănunt atrăsese atenția prietenilor ei, nu, ci unul mult mai interesant: nasul Alinei nu mai avea poziția lui obișnuită: urcase cu vreo doi centimetri. Da... cu vreo doi centimetri cred. „Mă rog, spusese cineva, poate... ni s-a părut!”

Însă chiar atunci Alina își înălță semeată nasul și povesti cum a salvat două fetițe care erau cit p-aci să fie luate de valuri, că mama fetițelor, de bucurie, i-a dăruit acest minunat și-rag de chihlimbar, care, uitați-vă și voi ce musculițe draguțe are în interiorul pietrelor, apoi că tatăl fetițelor, cel mai grozav căpitan din port, a invitat-o să-i viziteze vaporul și... și, pentru că nimeni nu se minună de cele auzite atât cit vroia ea, se înciudă tare și adăugă: „Știu că mă invidiați, că ați vrea să fiți în locul meu, dar...”

Nu mai continuă. Nu știu de unde, apăruse fratele ei. Copiii s-au

repezit să-l înconjure, știa o mie și unu de lucruri nemaipomenite și totdeauna era o plăcere să-l ascuți. Ca să-i facă și ei o bucurie, îl felicită pentru „fapta” surioarei. Băiatul îi privi nedumerit. Întrebă de cineva ori: „...și chiar așa v-a povestit?” Dar nu le spuse că Alina nu știe să înoate, că și-ragul de chihlimbar îl avea de la bunica, iar pe vapor tatăl lor o dusese... Deodată copiii observă că Alina nu mai era printre ei. Când dispăruse? Greu de precizat.

A doua zi s-au strâns din nou. Venise și Alina. „Haideți la mine, să vedeți ce iepure mare mi-a adus bunica de la țară” — îi invită Andrei, dar Alina i-o tăie scurt: „Ei și, ce mare scofală un iepure, mie tata mi-a adus doi. Mai bine veniți cu mine la cinema. Rulează un film nou”. Copiii șovăiau. „Ei, haideți! stăru-i Alina. Poftim, plătesc eu pentru toți, numai să veniți. Uitați-vă citi bani am: 50 de lei”.

Cei mai mulți s-au dus. Andrei a rămas singur. Îi venea să plîngă, dar și-a stăpînit cu bărbăție lacrimile: nu avea 50 de lei în buzunar. Îi părea rău că n-are, nu pentru că ar fi vrut să aibă 50 de lei, ci pentru că i-ar fi făcut plăcere să-și invite și el prietenii la film.

Dar nu-i nimic, bine c-a avut Alina.

Dar de ce îi „pusese” Alina? Ei, la asta vă las să vă gândiți singuri...

Și mai trecură cîteva zile. Cînd copiii au văzut că Alina le strica toate jocurile, că vroia să fie mereu prima, fără ea să nu se facă nimic, căzură pe gînduri.

Își amintiră cit de simplu era înainte, cînd Alina era la mare.

Ba nu, să fim cinstiți: era simplu pe vremea cînd nasul Alinei n-o luase razna. Într-o zi făceau pe placul unui copil, a doua zi pe-al altuia... Dar acum?... Acum erau necăjiți mereu. Ba... scuzați! Cineva tot era mulțumit: Alina! Numai ea... De aceea nu mai avea haz nimic. Și-atunci, hotărîră să fie mulțumiți din nou, pe rînd. Adică... toți.

Se întîlniră deci în alt loc, pe care Alina nu-l știa. Și tocmai în ziua cînd fetița venea țănoșă pe noua ei bicicletă, nu găsi nici un copil s-o admire. Se miră, îi căută și nu-i găsi. Dădu din întimplare peste unul, se repezi la el: „la privește cum merg fără să mă țin de ghidon, cu mîinile la spate” și... și tocmai cînd nasul ei se mai ridicase cu un centimetru, văzu că... băiatul plecase. Plecase fără să spună nici un cuvînt...

Nu, de întimplarea pe care v-am povestit-o n-a aflat încă nici un umorist. N-a apărut încă nici o caricatură cu o fetiță al cărui nas se ridică în fiecare zi... cu cite un centimetru.

Și poate nici n-o să apară, dacă... dacă, ori de cite ori veți întîlni o fetiță ca Alina, o veți lăsa să-și admire nasul... singură. Cunoașteți o pedeapsă mai grea pentru un lăudăros?

Magda Barbu

Omul care făcea fântini

Mă pricep mai mult la
piatră și de-accea bat fântini
în pământ, ascut și coasa;
Eu știu că apa-i la fel de
puternică și minunată ca piatra;
Eu știu că muntele nostru
e la fel de pur ca trifoiul,
ca roua, ca vulturul...
Mina mea cînd atinge un lup,
fiara înflorește, iar palma
îmi este de lună.
Între apă și mîini, între piatră
și mine nu-i decît
o respirație de-o clipă;
Între mine și fiare
Nu-i decît o inimă care
le apără.

Stejarii din vis

Niște copii sîntem, de-o mie
de ani, avem păsări în sîn
Și-n auz, își spuneau stejarii
Și se umpleau pînă și-n
priviri de aripi, de cîntece...

Niște bătrîni sîntem, ne-am
ivit de-o secundă, și-abia
urcăm, își spuneau puii
stejarilor privindu-și părinții;

Bătrînii s-au tot luptat
Să rămînă copii, iar fiii lor
l-au ajuns din urmă;
Acum sîntem la fel de înalți
și de buni; nu-i așa că-i
grozav să fim, în sfîrșit,
copii cu toții? spuse unul din arbori
și cînta
deodată cu toți copiii,
cu stejarii de înălțimea lui.

Copiii, prin iarbă

Mai mulți copii, într-o dimineață,
S-au dus pînă în viitor
Să-și vadă înălțimea
Și vîrsta; ce pun la cale acolo?

Fiecare își luase cu sine
Cîte un lucru din zilele noastre,
Încît, cum au ajuns acolo,
Au și făcut un fel de ciudată
magazie; dar lucrurile
se plictiseau de-atîta uitare...

Mai mulți copii - oameni la viitor în
toată firea.
Ajunși acolo, au cumințit lucrurile,
Au luat cîte o floare în mînă
Și s-au dus în alt viitor,
Cu mult mai departe...

Acum, ei sînt niște buni
În toată firea; își dau telefoane
De pe-o planetă pe altă,
Dint-o amintire în alta
Și-și spun înfiorați: - „Ehei,
pe cînd eram noi copii pe Pămînt,
prin anul 1982...

- Într-adevăr, ce grozav era;
se putea merge chiar prin iarbă
din munți pînă la mare"...

Așa se face că mai mulți copii
s-au reîntors repede
din viitor, să mai umble încă o dată
pe jos din munți pînă la mare...



Totul a început simbătă după-masă. După o săptămână zgribulită, ploioasă și înnegurată de nu-ți venea să ieși din casă, se făcuse o vreme nemaipomenită, senină și caldă, într-adevăr de vară.

Așa că am început să-mi pregătesc în tihnă, cum îmi place, uneltele de pescuit pentru a doua zi. Să schimb cîrligele, să pun nailon nou pe mulinete, să fac rost de ceva rîme, să pregătesc mămăliga, ehe, cîte nu sînt de făcut!

- Ce faci, tatî? Îmi susură la ureche o voce binecunoscută.

Mi se părea că e evident pentru oricine ce anume fac, așa că am continuat să mă concentrez asupra unui

majoritate de două voturi, așa că n-are rost să mă opun. Cînd trebuie, știu să fiu înțelegător.

- Ce să faci tu la pescuit? mai încerc totuși, fără prea mari speranțe. O să te plictisești, o să mă-ncurci.

- Nuuu! veni imediat răspunsul, cu mai mulți de „u” decît aș putea eu să înșir pe hîrtie și cu o intonație care exprimă toată hotărîrea. La cei șapte ani ai ei, Ada e foarte hotărîtă. Și are multă inițiativă.

- Eu o să fac plajă și tu o să-ți vezi de pescuit. Uite, pregătesc eu totul, poți să n-ai nici o grijă: pachetele cu mîncare, apa minerală, totul! Să n-ai nici o grijă, mai repetă ea cu importanță.

In „aier” liber

afurisit de nod, care ieșise anapoda.

- Taati, miorlăi din nou vocea, mă iei și pe mine?

O clipă am crezut că ar fi mai diplomatic să nu răspund, prefăcîndu-mă în continuare preocupat, dar în secunda următoare posesoarea vocii se însinuă tandră între mine și masă, înclucînd, bineînțeles, firele de nailon de-abia vizibile.

- Ada, te rog să fii atentă unde calci!

- Sînt atentă, da' mă iei?

- Uite ce-i, începui eu rar și didactic, miine am treabă. Și plec foarte devreme. Și în primul rînd cred c-ar trebui s-o mai ajuți pe mami la bucătărie.

- Asta e al treilea.

- Ce al treilea?!

- Al treilea rînd, îmi explică Ada strîmbîndu-se și întinzîndu-mi degetele pe care numărase atentă argumentele mele.

- Al treilea, al treizeci și treilea, asta e, am spus eu cu hotărîre. Miine vreau să fiu liniștit.

Cînd vreau, eu sînt foarte încăpățînat. Ada e fetița mea. Are șapte ani, iar cînd vrea e foarte încăpățînată. Și vrea aproape întotdeauna.

- Pescuitul nu e „treabă”, e distracție, începui eu să-mi spulbere argumentele. Și vreau să mă iei și pe mine. Și de sculat mă scol eu devreme, n-avea grijă. Și pe mami să știi c-am întreat-o. Preferă să merg cu tine.

- Mda! cred și eu că preferă! Îmi dau seama că decizia a fost luată cu o

Sigur, chiar că n-am!

- De-abia aștept să plecăm. Și tovarășa ne-a spus la școală să stăm cît mai mult în „aier” liber. Știu și un cîntec; dacă vrei, ți-l cînt.

- Se spune „aer”, răbufnii eu, „aer”, nu „aier”. Și cîntecul îl știu de anul trecut, de cînd erai la grădiniță. Acum am treabă și n-am chef de cîntece.

- „Aierul” liber te face mai sănătos, mai comentă Ada, nețulburată de observațiile mele filologice. Și te face să nu mai fii nervos, cum zice și mami.

Copleșit de atîta înțelepciune, mă gîndesc totuși s-o iau cu mine. Mai ales că „pregătește ea totul”. La urma urmei e destul de mare, nu? N-o să se mai întîmple ca acum un an, cînd, profitînd de neatenția mea, a dat drumul peștilor din juvelnic „să înoate, sărăcuții de ei!”.

Se făcuse tirziu cînd, în fine, mi-am terminat pregătirile. Ada și le terminase de mult pe-ale ei: făcuse pachetele, stricînd toată rezerva de foiță din casă, le așezase și le reașezase de zece ori în sacoșă și, în fine, după ce se mai învîrtise fără rost preț de vreo jumătate de oră, se hotărîse să se ducă la culcare. O clipă îmi trecu prin gînd să verific „încărcătura” sacoșelor, dar mi-am zis că nu-i nevoie, doar îi repetasem de cîteva ori ce trebuie să pună. Ada e mare. Și mi-a spus să n-am nici o grijă. Copiii trebuie să simtă că le acorzi toată încrederea. Așa e pedagogic. Eu, cînd trebuie, am încredere. Și, liniștit, m-am dus la cul-



care după ce, bineînțeles, am pus ceasul să sune devreme, să fim la baltă dis-de-dimineață, la cea mai bună oră a peștelui. Sau, mai exact, a pescarului.

Am adormit, cum se spune, legănat de vise. N-au apucat ele să mă legene prea mult că am simțit așa, prin somn, o mînuță pufoasă care se străduia să mă zgîlție.

- Tati! Îmi suflă vocea știută în ureche.

Visez, desigur, din pricină că m-am culcat pe partea dreaptă, așa că mormăi ceva și mă întorc pe stînga.

- Tati! Îmi suflă vocea știută în sistente spre ureche (cealaltă ureche).

- Ce s-a întîmplat? sar eu buimac.

- Tati, mai e mult pînă sună ceasul?

- Treci imediat în pat, că nu știu ce se întîmple...

Nu sînt de felul meu nervos, dar în unele momente... Aprind o clipă lumina. Aș mai avea vreo oră și jumătate de somn. Da, dacă aș mai adormi. Dar nu mai pot! Și mă răsucesc pe o parte și pe alta, mă răsucesc... mă răsucesc... și parcă-parcă îmi vine iar somnul, parcă adorm... exact cînd soneria ceasului se pornește mai puternică și mai stridentă ca oricînd.

Mă resemnez și mă scol și-mi tot repet că e bine, e foarte bine, afară e senin, începe o zi frumoasă, frumoasă, mergem în „aier” liber, vorba Adei, și eu o să pescuiesc, și n-o să mai fiu nervos...

Și, într-adevăr, totul începe, în linii mari, destul de bine. Am ajuns la baltă, baltă e minunată, cerul e senin, Ada e încîntată, eu sînt optimist, scot undițele, fluier, pe urmă nu mai fluier că asta înseamnă pagubă, pun moameala, arunc...

Nu trec zece minute, și haț!... un că-rășel. Cam mititel, dar, oricum, e pește.

Iar zece minute, și haț! altul.

Încă zece, și haț!... nu, acumă s-a încurcat struna în ceva. Încerc s-o descurc și trag, și trag.

- S-a-ncurcat, tati, mă anunță Ada, competentă.

- Văd și eu că s-a-ncurcat. Da' parcă te rugasem să nu mai vii aici, între undițe. Stai cuminte pe pătură.

Și trag, și trag, și trag... și nu mai trag că nu mai am de ce, că s-a rupt nailonul, așa că m-apuc să fac o strună nouă și mă cam ustură ochii de somn, adică de nesomn, că azi-noapte n-am apucat să dorm decît vreo...

Aproape că picotesc așa, mîngîiat de soare, în „aier” liber, e plăcut... plăcut...

- Tati! zbiară nemiloasă pedeapsa zilei mele de odihnă.

Sar ca ars, mai-mai să cad în apă cu scăunel cu tot. Noroc că nu sînt cardiatic. Și nici nervos, cum v-am mai spus.

- Ce e?

- Se mișcă! Și-și ațintește degetul grăsului spre pluta unde ar fi trebuit să fie un pește.

Peștele e probabil acum în străfundurile lacului. Asurzit pentru tot restul vieții.

E prea mult!

- Te poftesc să treci pe pătură și să taci, răcnesc și eu. Să taci! La pescuit nu se zbiară! Nu se vorbește! Se tace! Se tace... ca un pește.

Eu, cînd e nevoie, știu să fiu și sever.

După ce mi-am cucerit astfel liniștea, mă instalez din nou pe scăunel și... cam vreo oră nu se întîmple nimic. Absolut nimic. Plutele stau cumînți, cumînți, adormite, aproape că adorm și eu, ochii mi se-nchid, și după un timp o aud prin vis pe Ada șoptindu-mi suav:

- Tati!

- Ce mai e? mîrîi eu fără să deschid ochii.

- Tati, știu că la baltă nu se vorbește, da' aș vrea să-ți spun ceva.

- Ce?

- Da' nu te superi?

- Acuma hai, zi!

- Tati, uite unde a ajuns undița aia.

Mă uit, și ceea ce văd mă înviorază rapid. Undița din mijloc, cea mai bună trestie pe care o aveam, plutește falnic spre mijlocul lacului, tîrîta, probabil, de vreun bibănaș mai răzbuător. Mă uit în jur cu disperare după o barcă. Degeaba! De unde barcă aici!?

- Știi cum a zmucit-o? mă informează Ada. Uit-așa, și-mi arată cu pumnul strîns al mînuței cam cum „zmucise” huliganul ăla... precis că biban a fost.

- Și tu n-ai putut să-mi spui?

- Păi ai zis să nu vorbesc.

Of! Mă resemnez. Cu pescuitul de azi m-am cam lămurit. Mi s-a uscat gîtul de emoție, așa că încep să cotrobăiesc prin sacoșă după sticla cu apă. Nu se poate! Sticla nu e nicăieri.

- Adaa!

- Da, tati, se aude de după nișta tușiuri vocea ascultătoarei mele copile.

- Vino-ncoace!

Se execută și apare. Da' nu singură. Tine în brațe un cățel blănos ca un urs și murdar ca un... ca o... mă rog, cît de murdar vă închipuiți că poate fi un cățel.

- Asta ce mai e?

- Nu vezi? Un cățel. S-a rătăcit pe aici, săracuțul.

Ada e și iubitoare de animale. E protectoarea recunoscută a tuturor jvinelor din cartier.

- Lasă-l încolo de javră. Dă-l imediat jos din brațe, nu vezi ce murdar e? Și spune-mi mai bine unde-i apa minerală.

Îl lasă frumușel pe cățel din brațe, ușor, cu grijă, de parc-ar fi fragilă cotarla, parc-ar fi de sticlă.

- Unde-i apa? insist eu amenințător.

- Apa? Îmi întoarce Ada candidă întrebarea, cu aerul binecunoscut al școlarilor scoși nepregătiți la lecție.

- Da, apa, ți-eu scos din fire și, repezindu-mă la sacoșă, încep să inventariez rapid conținutul. Care era cu aproximație cam așa: una coardă cu minere roz, una gălețușă, un borcan cu gem de căpsuni, un borcan cu dulceață de vișine - sper că n-a cărat toată cămara -, o minge dezumflată, o pungă cu 4 (patru) roșii storcite, 2 (două) felii de chec învelite într-un șervețel roz, două furculițe și... cam asta. În plus o păpușă care zăcea aruncată pe pătură, lîngă ochelarii de soare. Cu asta epuizasem, evident, lista.

- N-ai luat apa, constat eu dezolat.

- ...

- Și nici pachetul cu mîncare, continui fără să mai am puterea să mă mai înfurii.

- Tatii, scîncește vinovata, mi-aduc aminte, erau pregătite pe raftul de lîngă cuier și...

- Și...?!

- Am uitat să le iau de dimineață. Tati, mi-e sete, continuă ea cu o perfectă lipsă de logică.

- Asta-i culmea! Și mie mi-e. Așa-mi trebuie dacă n-am avut de lucru și te-am luat cu mine.

- Tati, iartă-mă, se miorlăie Ada spășită. Mă grăbeam să mergem la „aier” liber.

- „Aer”, „aer”, nu „aier”, ți-am mai spus de nu știu cîte ori, reacționez eu automat și perfect nepotivit cu gravitatea momentului.

„Aier” liber mi-a trebuit?

Of, și mi-e o sete, mi-e o sete că aș sorbi toată Niagara. Ce spun eu Niagara! Zece, o sută de Niagara! Tot oceanul planetar! Și balta sclipește în soare, unduindu-și ademenitoare apa. Apa! De n-aș ști cît e de murdară și de mîloasă...

- Mami zice că roșiile taie setea, îmi întrerupe fiica mea cea isteafă reveriile acvatice.

Fiindcă ce-i drept e drept: e isteafă. Și are spirit practic.

Ne îndreptăm în tăcere spre punga cu roșii storcoșite și le împărțim frățește, morfolindu-ne pe mîini și pe gură.

Hm! Nu ajută cine știe ce.

Mă întorc oricum ceva mai înviorat la undițe. Și imediat am presentimentul unei grozăvii. Javra lăptoasă și murdară mă privește cu inocență drept în ochi și se linge pe bot. Nenorocire! Mămăliga! Momeala pentru pești! A hăpăit-o toată, toată, pînă la ultima fărimitură. Simt că mă înecă furia, îmi vine să-i dau un picior, să-l arunc în mijlocul bălții, să... Și pe urmă, brusc, mă liniștesc. Contemplu neputincios dezastrul. Eu mă uit la Ada. Ada se uită la mine. Amîndoi ne uităm la javră. Javra dă cu nevinovăție din coadă. Asta e!

Drumul spre casă a decurs foarte liniștit. Tăceam amîndoi. Nu știu de ce, dar aveam impresia că mă cuprinde, așa, o amețeală de la stomac. Poate că „aierul” e de vină?

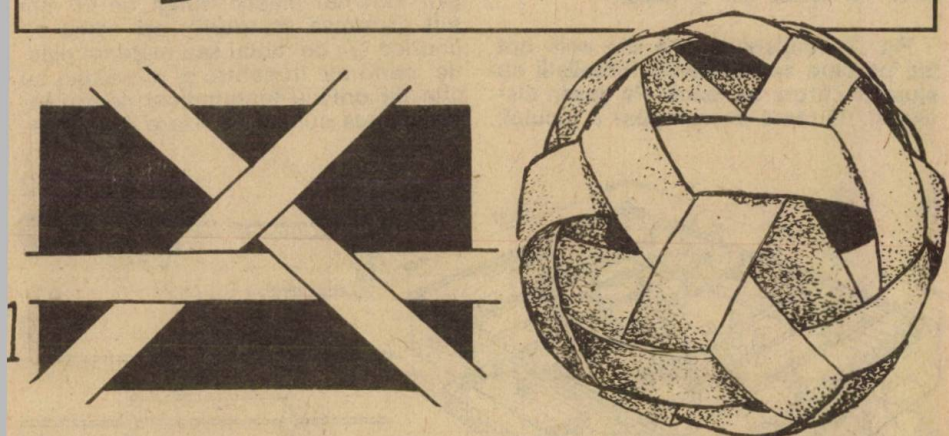
- A fost minunat, tati, se hotărăște Ada să rupă tăcerea. Data viitoare venim tot aici.

Data viitoare! Venim! Simt că mă apucă amețeala de-a binelea. Precis, aerul!

P.S. Celor doi cărăsei le-am dat drumul în apă. Îi prind data viitoare.

Alexandru Chiriacescu

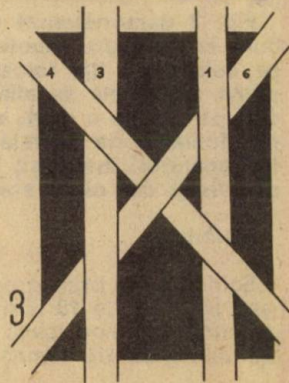
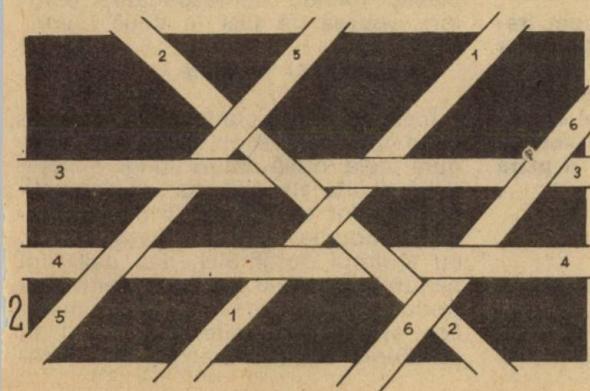
ATELIERUL & FANTEZIEI



Sfera decorativă din desenul nostru a fost obținută prin... împletire. Ea poate fi realizată din hîrtie colorată sau fișii de material plastic. Veți folosi șase benzi de dimensiuni egale. Dacă optați pentru lățimea de 1,5 cm, fixați lungimea benzilor la 25 cm. Alte dimensiuni: 1,7 x 30 cm; 2,4 x 50 cm. Numerotați benzile de la 1 la 6.

1. Desenul reprezintă „ochiul” de bază care se va repeta în toate cazurile.
2. Plasați cele șase benzi ca în desen. Ceea ce vedeți este interiorul sferei. Fixați provizoriu fiecare intersecție cu un ac de gămălie. Treptat le veți putea scoate.

3. Curbarea benzilor. Împlețiți, după modelul din desenul 1, banda 4 și 6 cu 1 și 3. Apoi 3 și 5 cu 1 și 4. Strîngeți bine „ochiurile”! Urmează împletirea lui 5 și 6 cu 1 și 2. Treceți banda 5 peste 3 și pe sub 4, apoi lipiți cele două capete ale ei. Continuați împletirea lui 4 cu 2 și a lui 3 cu 6. Încheiați banda 6. La fel vor fi încheiate și celelalte benzi.



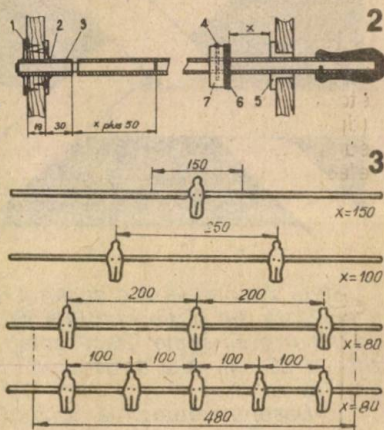
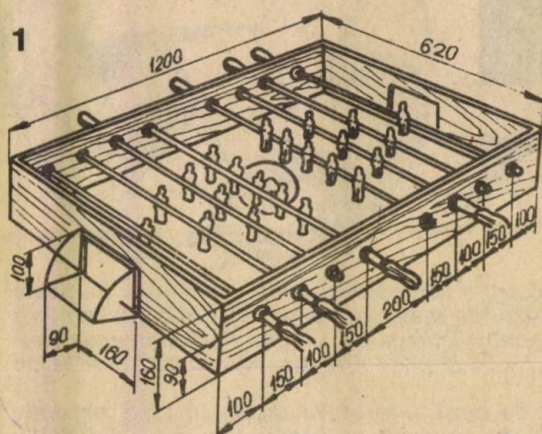
Construiți-vă un

fotbal de masă

Fig. 1 reprezintă schematic întregul câmp de joc. El are dimensiunile 1200 x 620 mm și se prezintă sub forma unei rame-cadru din scindură, care se așază pe o masă.

Fig. 2 înfățișează una din cele opt tije pe care se montează fotbaliștii cu ajutorul cărora se joacă. Pe desen distingeți: 1) rama de scindură a jocului;

de 10 mm; placaj gros de 5 mm (pentru siluetele fotbaliștilor); opt mînere de lemn sau material plastic (țevă groasă); opt bucșe (piesa 5) de metal sau material plastic, lungi de 20 mm (cît grosimea scîndurii); opt șaibe cilindrice (7) de metal sau material plastic, perforate în centru și prevăzute cu cîte un orificiu longitudinal pentru introducerea cuiului de fixare 4; șaispre-



2) șaibe înșurubate cu șuruburi pentru lemn; 3) tijă mobilă de metal; 4) cui de fixare; 5) bucșă (manșon amortizor); 6) șaibă (inel) de fetru; 7) șaibă inelară — limită a mișcării tijei. Distanța X reprezintă spațiul de deplasare a tijei.

Fig. 3 demonstrează felul cum trebuie să fie fixate siluetele fotbaliștilor pe cele 4 x 2 tije folosite în joc. Pe prima dintre ele se află portarul singur; pe cea de-a doua sînt doi apărători fundași; pe a treia sînt instalați trei apărători înaintași; iar pe a patra sînt fixați cei cinci atacași.

Materiale

Scîndură de brad grosă de 20 mm (sau pal gros de 18 mm), cu înălțimea de circa 160 mm; țevă metalică (sau tijă cilindrică de lemn) cu diametrul

zece șaibe (1) de tablă sau din material plastic; opt șaibe inelare (6) de fetru (de la o pălărie veche), care joacă rolul de amortizor de zgomot; șuruburi; cuie subțiri; sîrmă groasă de 2 mm și folie transparentă de material plastic (pentru confecționarea porțiilor); vopsea de ulei în două culori.

Prelucrare și montare

Începeți prin a confecționa rama jocului. În acest scop, tăiați din scîndură cele două laturi lungi și cele două scurte ale cadrului, conform dimensiunilor specificate în fig. 1. Așezați scîndurile lungi una peste alta și, cu ajutorul burghiului, dați cele opt perforații coaxiale necesare pentru introducerea (și mișcarea) tijelor metalice, așa cum se vede tot în fig. 1. În scîndurile scurte practicați deschide-

rea porților. Asamblați rama prin lipire cu aracetin și consolidați cu ajutorul a cîte patru șuruburi pentru lemn introduse la fiecare colț. Vopsiți rama jocului într-o culoare spre interior și în altă culoare spre exterior. Instalați porțile, pe care le faceți din sîrmă și folie de material plastic sau din cîte un fileu împletit din sfoară de bumbac, respectînd cotele indicate în același desen. Montați bușele (5) amortizoare și șaibele (1).

După aceasta, decupați din placaj (cu ferăstrăul de traforaj) cele douăzeci și două de siluete ale fotbalistilor. Ele pot fi tăiate, eventual, și din tablă groasă de aluminiu sau fier zincat. În fiecare siluetă dați cîte două orificii (ceva mai înguste decît grosimea șu-

ruburilor) pentru introducerea lesnicioasă a șuruburilor de fixare pe tijă. Șlefuiți marginile tăieturilor și ale perforațiilor cu o pilă fină, hîrtie sticlă pentru lemn, respectiv șmirghel pentru tablă. Vopsiți în culori diferite cele două garnituri de cîte unsprezece fotbaliști.

Continuați construcția prin prelucrarea, pe rînd, a celor opt tije de joc, potrivit detaliilor din fig. 2. Instalați tije în rama jocului. Fixați apoi pe ele fotbaliștii (cu șuruburi) și piesele 6, 7, 4. La capetele tijelor montați mînerle (cu cîte un șurub sau cui de fixare introdus forțat).

Cu aceasta jocul este gata pentru primul șut. Oponenții joacă folosind o minge de ping-pong.

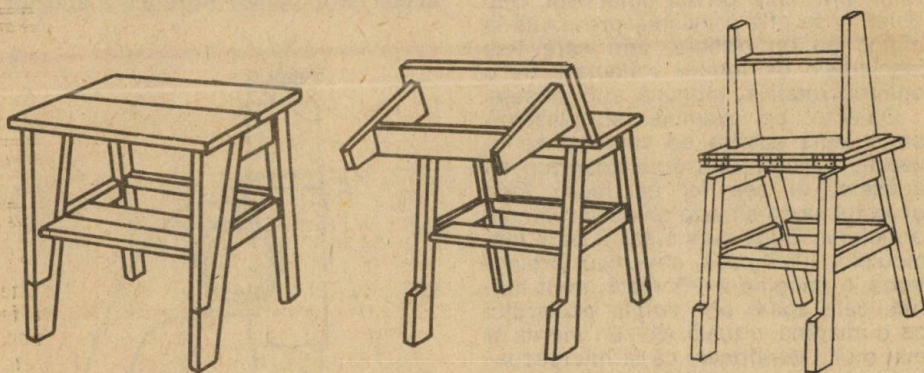
SCAUN-SCARĂ

Este vorba de o mobilă de uz curent în orice gospodărie sau școală, atelier etc., cu dublă funcționalitate: scaun (tip taburet) și — la nevoie — scară suficient de înaltă pentru a permite efectuarea de lucrări în partea supe-

schimbarea becurilor la lămpile plasate în plafon etc.).

Materiale

Scîndură de brad sau pal gros de 18 mm; trei balamale; șuruburi pentru lemn; vopsea de ulei.

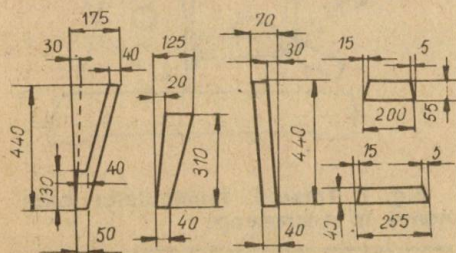


rioară a încăperilor (instalarea galeriilor de perdele, fixarea perdelelor, a tablourilor, executarea de reparații la lustre și aplice electrice sau la rezervorul de apă din camera de baie,

Prelucrare și montare

Date fiind dimensiunile reduse ale părților componente, mobilă poate fi construită (cel puțin unele dintre piesele ei) din deșeuri de scîndură dată la rîndea.

Începeți prin a desena pe scîndură profilurile pieselor, respectînd cu exactitate dimensiunile și formele indicate în detalii, apoi tăiați-le cu ferăstrăul. Finisați marginile tăieturilor cu hîrtie sticlă. Asamblați părțile componente cu șuruburi pentru lemn și cu ajutorul celor trei balamale. Mobilă terminată o dați cu un strat dublu de vopsea de ulei.



MICROSCOP

Privind printr-o lupă imaginea reală proiectată de o lentilă pe o hîrtie transparentă, imaginea ne apare considerabil mărită. Chiar dacă îndepărăm hîrtia, imaginea aparentă mărită rămîne totuși vizibilă. Prin urmare, imaginile reale date de o lentilă pot fi și mai mult mărite cu ajutorul unei lupe. Pe aceasta se bazează funcționarea unui microscop.

După cum arată fig. 1, un astfel de aparat constă — în forma sa clasică — dintr-un stativ, de obicei rabatabil, de al cărui capăt superior este fixat un tub ce poate fi deplasat grație unui angrenaj de roți dințate. Lentila obiectivului, care se găsește la capătul de jos al tubului, are, pentru a realiza o mărire puternică, o distanță focală de numai cîțiva milimetri. La capătul de sus al tubului se găsește lentila ocularului, prin care privim obiectivul. Sub obiectiv se află o măsută prevăzută la mijloc cu un orificiu, prin care trec fasciculele de lumină reflectate de o oglindă rotativă, montată sub măsută.

Obiectul de examinat se plasează pe o lamă subțire de sticlă și se fixează, cu ajutorul a două resorturi de apăsare, în așa fel pe masă încît obiectul să se situeze chiar în mijlocul orificiului. După cum arată traseul fasciculelor luminoase, obiectivul proiectează o imagine A—B reală, mult mărită, care apare prin lentila ocularului ca o imagine virtuală A1—B1 mărită și mai mult. Menționăm că la microscopul produse de fabrici obiectivul și ocularul sînt compuse adesea din mai multe lentile; aceasta pentru a se obține imagini clare și fără pete colorate pe margini.

Construirea unui microscop de către un amator este o misiune destul de ușoară, pe care o veți putea îndeplini după sfaturile ce urmează.

Veți începe prin a vă procura trei tuburi de alamă, care să se potrivească exact unul în altul: pentru ghidajul tubului (4), pentru tubul care se deplasează în acesta (3) și pentru tubul ocularului (2), ce culisează în acest tub. Grosimea peretelui tubului trebuie să fie de 0,4 mm, iar diametrul interior al tubului ocularului —

20 mm. Dacă nu vă puteți procura tuburi de alamă potrivite, puteți folosi și tuburi de carton. Acestea pot fi confecționate din mai multe fișii de hîrtie neagră înfășurate pe un miez de mărime corespunzătoare. Tubul (2) va avea lungimea 14 cm, tubul (3) 12 cm, iar tubul (4) 6 cm.

Pentru obiectiv folosiți o mică lentilă convergentă cu distanța focală de circa 20 mm și diametrul de 11 mm, iar pentru ocular o lentilă convergentă cu distanța focală de 40 mm și diametrul de 18 mm. Fixarea lentilei obiectivului este prezentată în fig. 3.

Dintr-un carton mai gros se taie trei runde, care să se potrivească exact în tubul microscopului (3). Două dintre runde (A) sînt prevăzute cu un orificiu de 13 mm, în timp ce a treia rondelă (B) are un orificiu de mărimea lentilei. Prin lipirea între ele a acestor

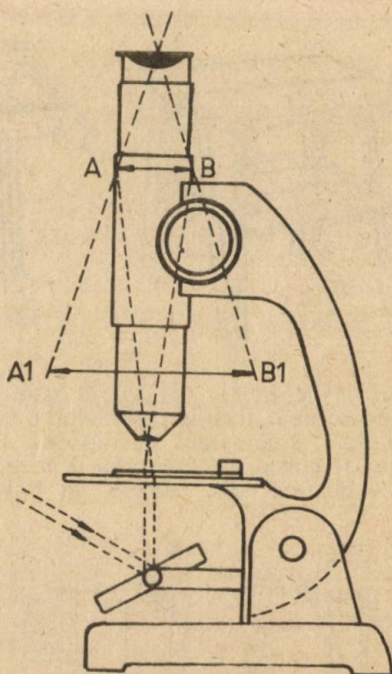


Fig. 1. Traseul fasciculelor luminoase în microscop.

rondele se realizează montura lentilelor, care se fixează cu ajutorul a două inele elastice de sîrmă R, montate la capătul tubului microscopului. La capătul tubului ocularului (2) se lipește o fișie de carton (C), care micșorează deschiderea la mărimea lentilei ocularului. Tot aici se lipește o a doua fișie de carton (D), pe care se așază marginea lentilei, ca în fig. 4. Lentila este fixată printr-un inel de sîrmă.

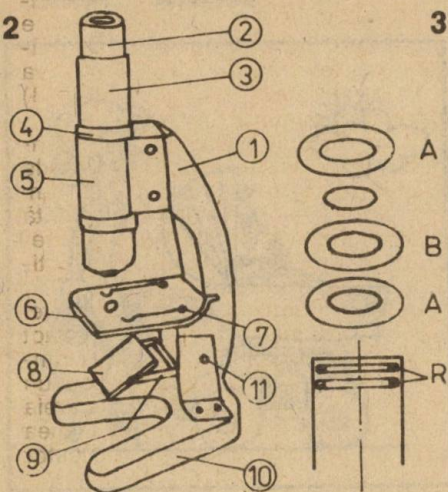


Fig. 2. Microscopul construit prin mijloace proprii.

Fig. 3. Cum se realizează montarea lentilei obiectivului.

Dintr-o scîndurică de 18 mm grosime veți tăia stativul (1) și piciorul (10). Fixarea tubului (4) de stativ se face, conform fig. 2 și 5, cu ajutorul unei brățări (5) îndoită din tablă, care se montează de stativ cu patru șuruburi pentru lemn. Pentru ca tubul (4) să fie bine fixat, suprafața respectivă de lemn se pilește în prealabil cu un rășel după curbura tubului. (Dacă ați folosit un tub de carton, acesta poate fi lipit cu o substanță adezivă, cum este „Lipinol“.)

Măsuța obiectivului (6) se taie din placaj de 4 mm grosime. Arcurile de apăsare se taie din tablă de alamă groasă de 0,2 mm, conform fig. 6. După ce le-ați dat încovoierea corespunzătoare și ați practicat orificiile, arcurile se fixează de măsuță cu ajutorul a două scurte șuruburi pentru lemn. După cum se vede în fig. 7, măsuța se fixează de consola stativului cu ajutorul unui șurub. Se lipește cu

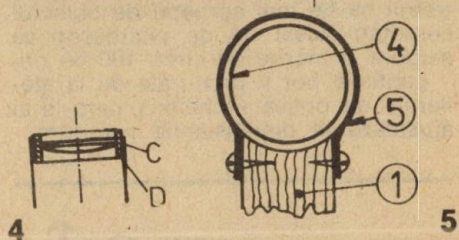
„Lipinol“ sau clei.

Oglinda de 33 x 33 mm se lipește pe o scîndurică de aceeași mărime și grosă de 6 mm (8). Piesa (9), în care oglinda se montează rotativ, se îndoaie, ca în fig. 7, dintr-o bandă de alamă sau fier de 8 x 1 mm în secțiune. La mijloc și la cele două capete se practică orificii de cîte 2,5 mm. Cu ajutorul a două mici șuruburi pentru lemn, se montează oglinda în piesa (8), iar aceasta, la rîndul ei, este prinsă, tot mobil, cu un șurub mai lung, de stativ (se pune și o rondelă!).

În sfîrșit, din oțel plat de 25 x 2 mm se confecționează două vincluri (11), conform fig. 8. Ele se rotunjesc la colțuri cu pila. Se practică apoi orificiile indicate. Vinclurile se fixează de stativ cu un șurub de 5 x 30 mm și o piuli-

Fig. 4. Fixarea lentilei ocularului.

Fig. 5. Cum se fixează de stativ tubul de ghidaj.



ță-fluture, iar piciorul (10) cu patru șuruburi pentru lemn (vezi fig. 2). Astfel, prin slăbirea piuliței-fluture, stativul poate fi înclinat după nevoie, pentru a putea privi mai comod.

Tuburile microscopului se vopsesc pe dinăuntru în culoare neagră, eventual cu tuș. De asemenea se vopsesc cu lac negru mat toate piesele de lemn (bine șlefuite), brățara de fixare și vinclurile de metal ale articulației.

Lamele și lamelele de sticlă necesare pentru prepararea materialelor de observat la microscop se cumpără de la magazinele tehnico-medicale ori pot fi tăiate din sticlă subțire, de 1 mm, cum este cea rămasă de la plăcile fotografice. În cazul cînd vi le tăiați singuri, dimensiunile lor vor fi de 25 x 65 mm.

Pentru a vă deprinde cu reglarea microscopului, examinați la început obiecte mai mari: o aripă de muscă, o stamină etc. După ce ați adus preparatul de observat în mijlocul orificiului măsuței, rotiți oglinda, pentru a asigura o luminare cît mai puternică a obiectului. Deplasați apoi tubul mi-

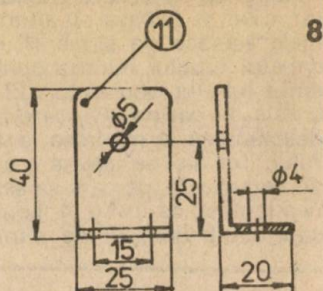
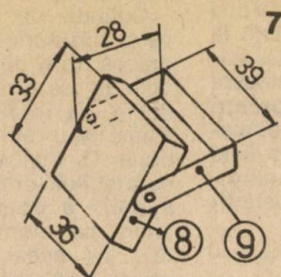
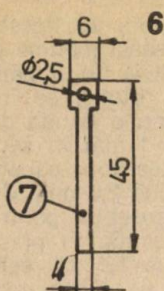


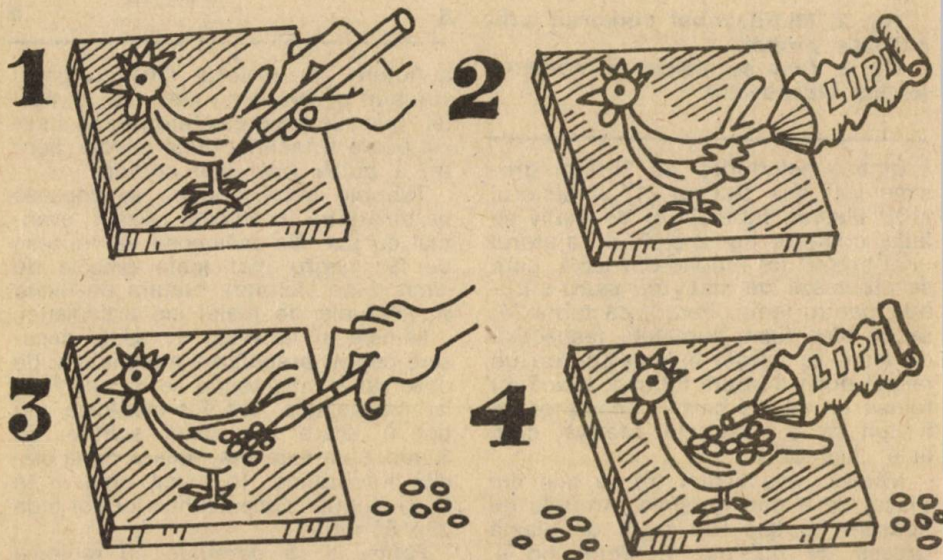
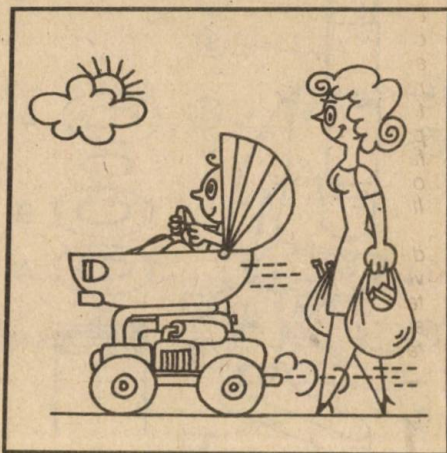
Fig. 6. Resorturile de apăsare.

Fig. 7. Suportul oglinzii.

Fig. 8. Vinclul pentru articulația basculantă.

croscopului în jos sau în sus pînă cînd vă apare imaginea clară; cu cît tubul ocularului este mai sus cu atît va fi mai mare imaginea observată și deci tubul microscopului (cu obiectivul) va trebui să fie mai aproape de obiectul cercetat. Acest tip de microscop vă asigură o mărire de circa 100 de ori.

Lentilele pot fi procurate de la atelierele de optică (ochelari), care le și ajustează la dimensiunile necesare.



BOB LÎNGĂ BOB

Lipind unul lîngă altul boabe de fasole, mazăre, lînte, porumb, grîu ș.a., în culori naturale sau vopsite în alte culori, puteți alcătui o placă ornamentală pentru colțul vostru de lucru. Ca suport se poate folosi o placă de ceramică din comerț, una de lemn sau din orice alt material. Vă puteți rezuma la aplicarea figurii alese, dar puteți completa și fondul, într-o culoare mai palidă decît desenul principal.

FIGURI DE ȘAH

Puține jocuri au o vîrstă atît de venerabilă ca șahul. În secolul 6 e.n., în India, șahul era cunoscut de multă lume. L-au preluat arabii, care l-au adus în Spania. Nobilimea castelelor l-a învățat rapid, și astfel s-a răspîndit în toată Europa. Cavalerii medievali stăpîneau nu numai știința armelor, ci și jocul de șah. Evident, în epoca medievală atît figurile cît și regulile jocului erau diferite față de cele valabile azi. O variantă apropiată celei practicate în prezent s-a format în secolele al XV-lea și al XVI-lea. La curțile europene se juca șah cu piese vii - actori costumați ca atare. Calul era reprezentat de un om călare. Tura se înfățișa ca un purtător de drapel. Acest obicei mai persistă în unele orașe din Italia.

În paginile următoare vă oferim un set de figuri de șah pitorești, inspirate din vechi jocuri de șah medievale și orientale. Ele vor fi decupate și lipite pe un suport de carton. Piesele sînt numerotate, iar multe dintre ele au și avers, și



revers. De la 1 la 16 sînt piesele albe - vezi postamentul pieselor. Dintre acestea, 1-8 sînt pionii; 9-10, cai; 11-12, nebunii; 13-14, turele; 15, regina; 16, regele. De la 17 la 32 avem negrele: 17-24, pionii; 25-26, cai; 27-28, nebunii; 29-30, turele; 31, regina; 32, regele.

Pe firul mătăsii naturale

Ramură a zootehniei, sericicultura are ca obiect creșterea și înmulțirea viermilor de mătase în vederea obținerii gogoșilor destinate prelucrării. Practicarea culturii viermilor de mătase era cunoscută în China cu circa 3 000 de ani î.e.n. În Europa a fost introdusă în ultimul mileniu. La noi în țară, în ultimii ani s-au luat măsuri în vederea ameliorării și aclimatizării unor noi rase de viermi de mătase. Acest vierme este larva fluturului **Bombyx mori**, din ordinul lepidoptero-
lor, care este înzestrat cu glande producătoare de mătase. Se hrănește cu

frunze de dud și de stejar.

Iată cîteva date din viața acestei harnice viețuitoare.

- Fluturile femelă depune pînă la 800 de ouă, din care se nasc apoi viermii;

- Mîncînd cu mare poftă, viermele crește în greutate de... peste 9 000 de ori în decursul primei luni de la naștere;

- Pentru a se obține un fir de bo-
rangi gros de 1 mm trebuie reunite 50 de fire normale de mătase produse de viermi.

▼ Fluturile iese din gogoasă.







Continuare in pag. 148

PENTRU PO



1

Țurțuri lungi de sticlă, care să-i imite pe cei naturali, de gheață, vor da un aspect inedit pomului vostru de iarnă. Se pregătesc astfel: se taie din sticlă de geam, cît mai subțire, bucățele lungi de 15—20 cm și late de 1 cm. Fiecare bucată de sticlă se apucă de ambele capete cu cîte un clește de metal și se ține deasupra flăcării de la aragaz, pînă ce se înmoaie și devine plastică. În acest moment se ține fix un capăt, iar celălalt se răsucesce încet de 15—20 de ori, pînă ce ia forma unui țurture. Se lasă să se răcească încet, pe o cărămidă caldă, după care „țurturele” poate fi atîrnat în pom, legat cu un fir de ață verde. **Atenție:** tăierea sticlei, topirea și modelarea ei se vor efectua cu maximă grijă și în prezența unui adult, pentru evitarea oricărui accident!

2

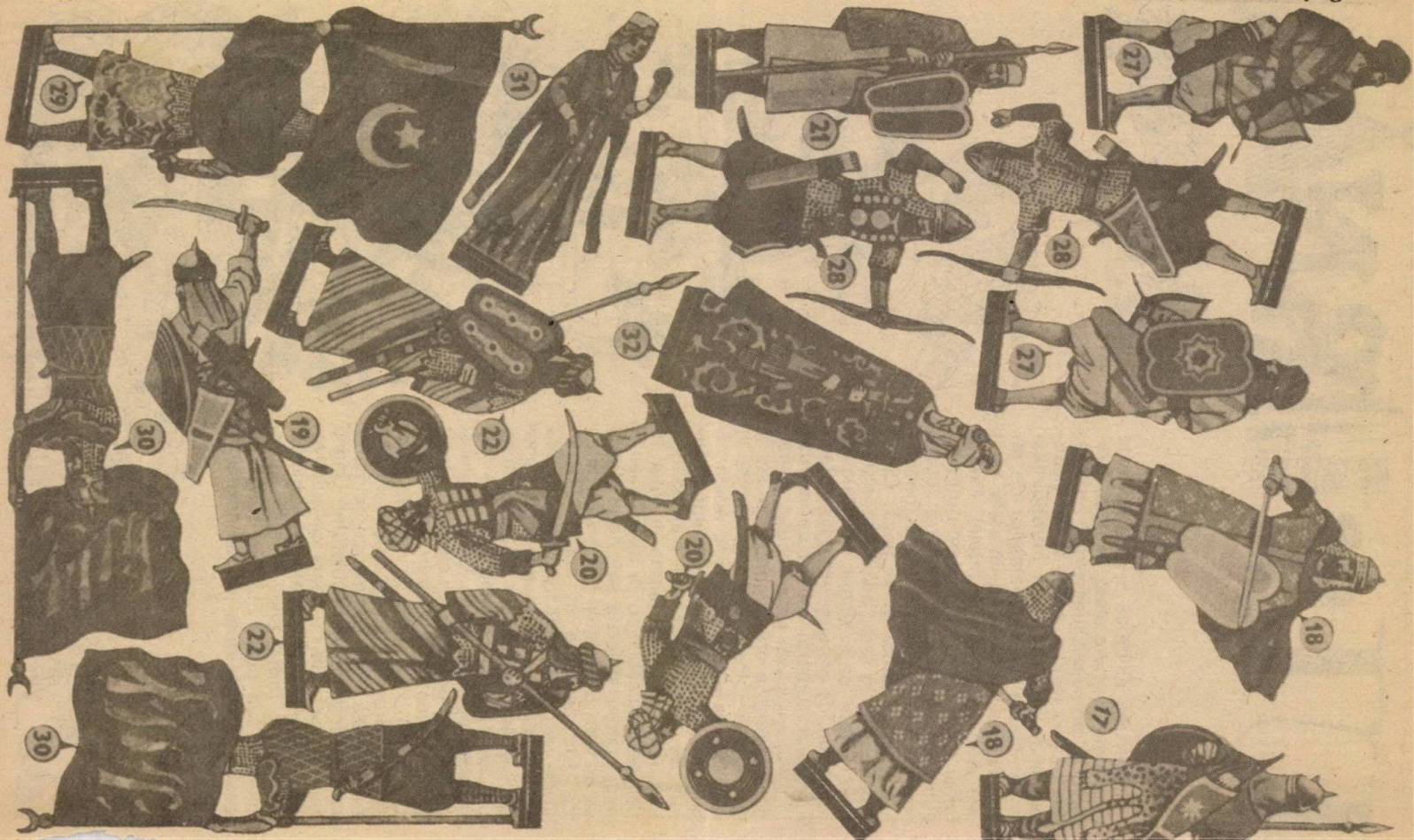
Dacă din greșeală spargeți globuri de pom, nu le aruncați. Adunați-le într-o cutiuță și, cînd s-au strîns mai multe, pisați-le mărunt, pînă ce obțineți o pulbere strălucitoare. Decupați apoi din carton diferite figuri: stele, brăduți, cerculețe, măști etc. Ungeți-le bine cu pastă albă de lipit și tăvăliți-le pe ambele părți prin pulberea preparată din sticla globurilor. Figurile se vor acoperi cu sute de mici cristale strălucitoare. După ce s-au uscat, le puteți atîrna în pom cu ațe colorate, ceva mai lungi; ele se vor învîrți ușor la cei mai slabi curenți de aer și vor răspîndi în jur sute de raze de lumină.

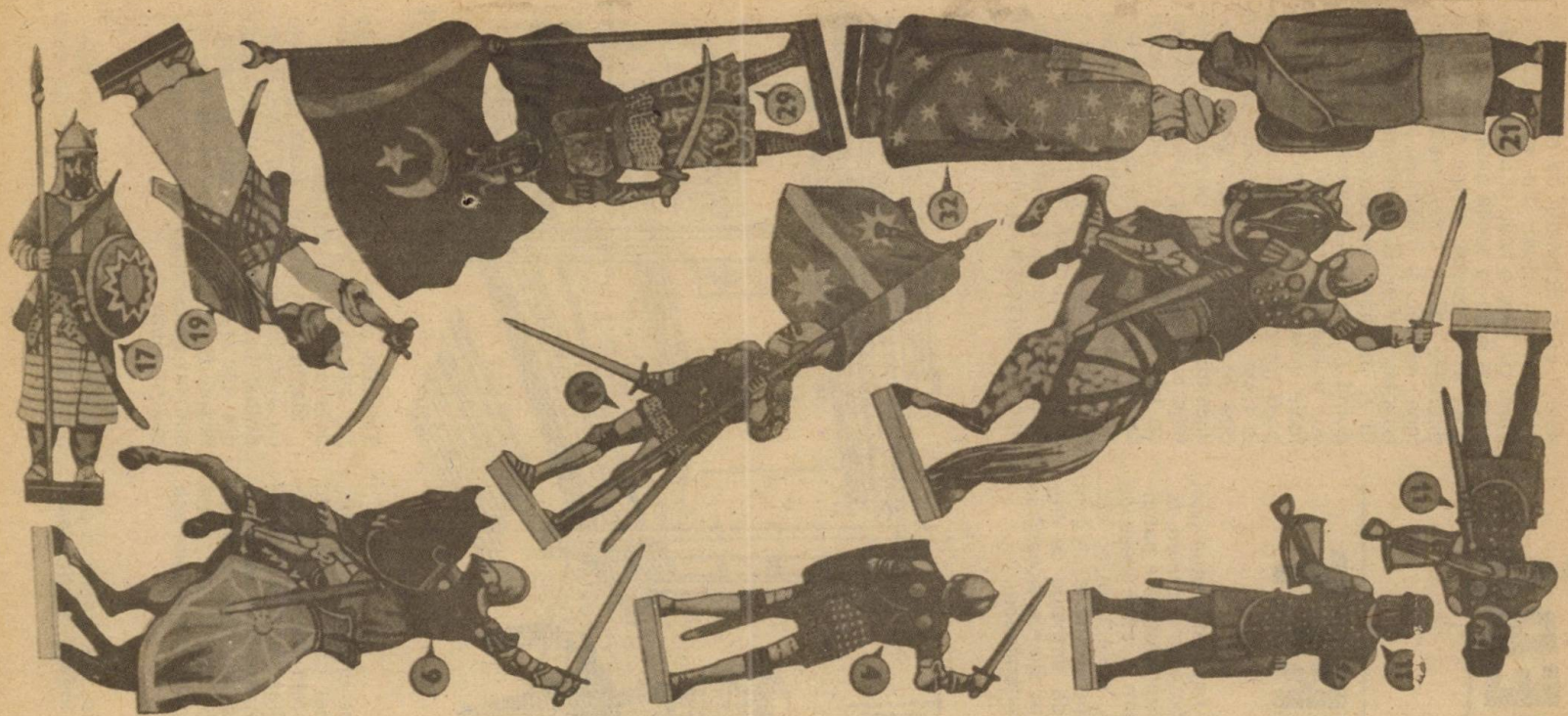
UL de IARNĂ

3

Iluminarea electrică a pomului este totdeauna de mare efect; în plus, evită fumul și primejdia luminărilor aprinse. Pentru a o realiza, puteți folosi beculi mici, de tipul celor întrebuințate la iluminarea sculei aparatelor de radio. Aceste beculi au un voltaj mult mai redus decât cel al rețelei. Fără a folosi un transformator (care nu poate alimenta multe beculi și costă scump), puteți totuși alimenta beculile voastre direct de la priză. Cum? Montându-le în serie, adică înșirându-le de-a lungul unui singur fir. Calculul numărului de beculi necesar se face împărțind numărul volților de la priză la voltajul necesar unui beculeț; astfel, dacă la priză aveți un curent de 220 V și vreți să folosiți beculi de 12 V, veți calcula: $220 : 12 = 18,4$, adică 18 beculi, dar pentru a le prelungi durata de funcționare veți mai adăuga încă unul; deci veți monta în total 19 beculi. Acestea pot fi înșurubate în mici socluri speciale sau lipite direct cu cositor. Beculețele pot fi vopsite cu tuș sau cerneală în culori diferite. Dacă vreți să le dați forma unor lumini artificiale, introduceți dulia unui beculeț într-un tubușor de carton lung de 10—12 cm. Scoateți firul de alimentare prin partea de jos a tubului și fixați apoi tubul într-un clește obișnuit pentru prins luminarea în pom. Peste bec faceți o căciuliță de celofan colorat, pe care o legați de cartonul tubului cu o ață. Este necesar ca celofanul să nu atingă sticla beculețului! Ungeți bine fiecare tub cu ceară colorată topită, luată de la capete de luminări, pînă ce ia forma unei lumini veritabile. Pe tub puteți lipi mici țuțuri de ceară, care să imite topirea normală a luminării.





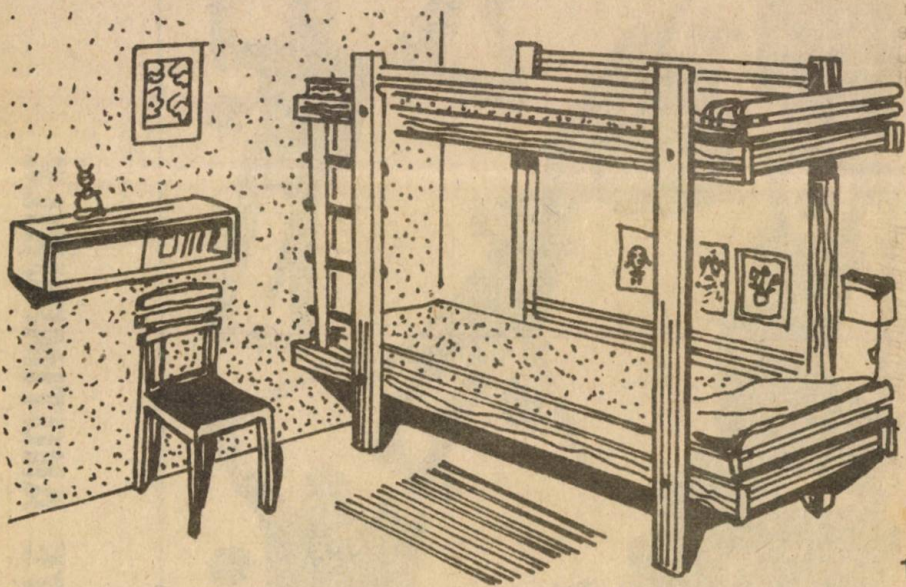


**UN PRIETEN
PENTRU TOATE ANOTIMPURILE**

**REVISTA
»Cutezătorii«**

CAMERĂ DE TINERET

Pentru a folosi rațional spațiul unei încăperi în care locuiesc doi tineri, facem sugestii de suprapunere a paturilor și de construire a altor piese de mobilier: noptieră, etajeră, dulap etc. Întreaga construcție revine la un cost redus. Lucrările de tâmplărie ce trebuie executate sînt simple, accesibile oricărui amator îndemînat.



Materiale

Scîndură de brad groasă de 40 mm, dată la rindea; pal gros de 18 mm; placaj gros de 5 mm (eventual melaminat); țeavă de fier zincat cu diametrul de 15—20 mm; șuruburi de fier cu piuliță hexagonală sau fluture; șuruburi pentru lemn; coliere din tablă groasă; ipsos; aracetin; lac incolor sau vopsea.

Primul model

Cea dintîi soluție, mai simplă, o puteți realiza după indicațiile din dese-

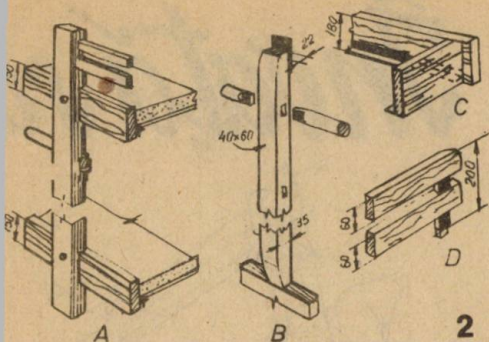
nele 1 și 2. Scheletul de rezistență al paturilor îl lucrați din scîndură de brad, pe care o tăiați și o îmbinați așa cum se vede în schița detaliilor, avînd grijă să respectați cotele date pentru diferitele părți componente. Lungimea, lățimea și înălțimea paturilor le adaptați în funcție de mărimea încăperii și înălțimea persoanelor care vor dormi în ele. Baza paturilor (pe care vor fi așezate saltelele) o faceți din foaie întreagă de pal ori din șipci de brad (groasă de 25—30 mm), pe care le fixați alternativ cu spații libere de cîte 30 mm. Îmbinarea riglelor de rezistență (verticale și orizontale) o veți face cu ajutorul unor șuruburi groase de fier, prevăzute cu piulițe. În acest fel veți putea demonta ușor construcția, la nevoie. Restul părților lemnoase le îmbinați fie prin simplă încastrare în șipcle mai groase, fie folosind șuruburi pentru lemn. La paturi nu lipiți nimic cu aracetin și nu bateți cuiel

Treptele scării le tăiați din țeavă de fier zincat și le fixați de scîndură prin coliere de tablă groasă.

Etajera (din stînga), fixată pe perete cu ajutorul unor șuruburi (care se introduc în dibluri de lemn), o lucrați din pal (pereții verticali) și placaj. Asamblați părțile componente prin lipire cu aracetin și fixare cu șuruburi pentru lemn.

Al doilea model

Varianța următoare este mai completă și mai elegantă. Pe lîngă cele

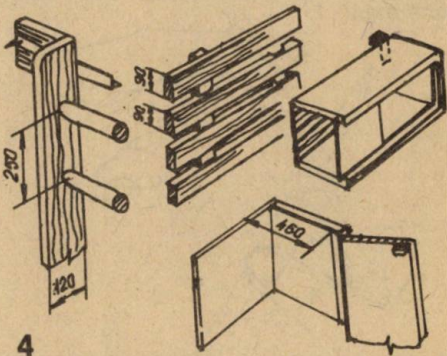


scîndurilor cu hîrtie sticlată, apoi acoperiți toate părțile lemnoase exterioare cu nitrolac (lac incolor sau Palux), astfel încît mobila să rămînă în culoarea naturală a lemnului. Cei care preferă să asorteze culoarea mobilei la cea a tapetului (sau a zugrăvelii), a perdelor și covorului (mochetei), o pot vopsi cu vopsea tip duco sau de ulei.

Lîngă locurile unde așezați pernele pentru dormit, montați pe perete (tot cu dibluri și șuruburi) aplice electrice.

2

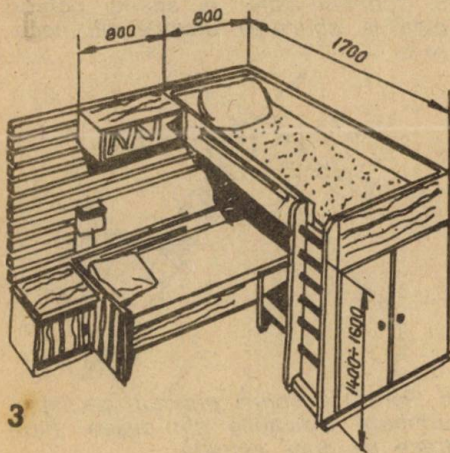
două paturi (dispușe asimetric), ansamblul mai cuprinde: o noptieră (la capătul patului de jos), o etajeră (lîngă patul de sus), un taburet (în dreptul patului de jos) și un dulap pentru haine, cu două uși (sub patul de sus), pe înălțimea căruia se montează scara. Observați că pe perețele din fundul camerei trebuie să montați, în prealabil, un lambriu lucrat din rigle de scîndură sau pal, pe care le fixați cu șuruburi pentru lemn introduse în dibluri de scîndură (încastate în pe-



4

losindu-se becuri de putere redusă, ca și o iluminare discretă și economică a încăperii.

În acest fel veți avea o cameră de locuit aranjată în mod original și într-un stil personal. Ea poate fi de folos și pentru o singură persoană, care are însă posibilitatea să cazeze, la nevoie, un oaspete. Patul de jos poate fi aranjat ca o canapea de zi, în timp ce acela de sus servește pentru dormit în timpul nopții.



3

rete cu pastă preparată din ipsos, apă și aracetin).

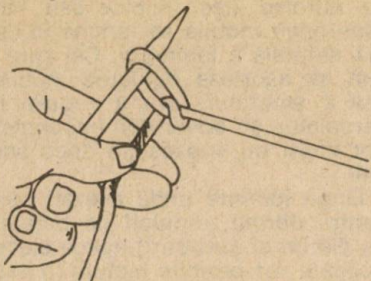
Faceți prelucrarea și montarea pieselor componente după recomandările de la primul model și potrivit indicațiilor din schița detaliilor. Ușile dulapului pot fi făcute din foaie de pal sau din placaj montat pe cîte o ramă rigidă din riglă de scîndură. Închiderea ușilor se face cu zăvoare magnetice, montate în colțurile care vin în mijloc-sus.

Cînd ați terminat construcția propriu-zisă, finisați tăieturile vizibile ale

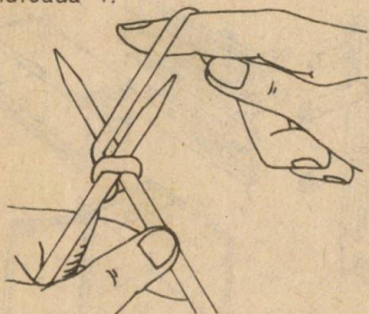


Pentru început vei lucra cu lână și andreele groase.

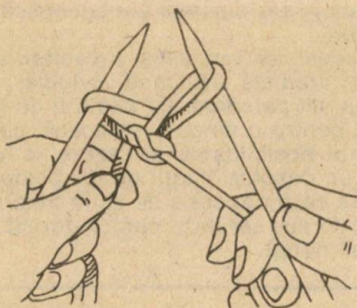
Învățăm să



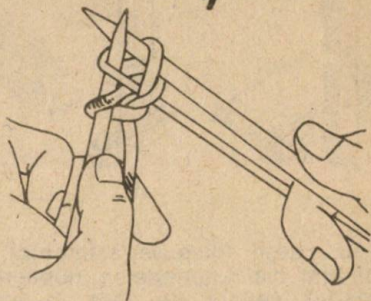
1. Faci un prim ochi, prin care treci andreaua 1.



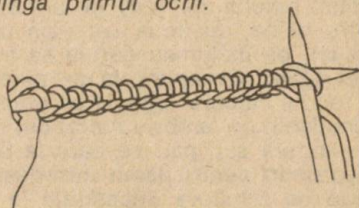
2. Introduci prin ochiul format și andreaua 2, trecând firul peste ea.



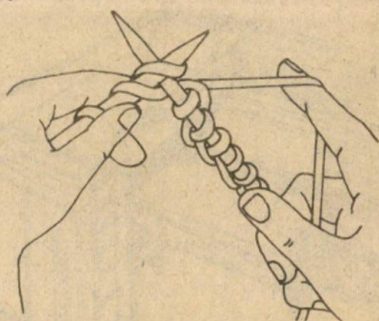
3. Faci un al doilea ochi, trăgând firul spre tine.



4. Treci ochiul al doilea pe andreaua 1, lângă primul ochi.



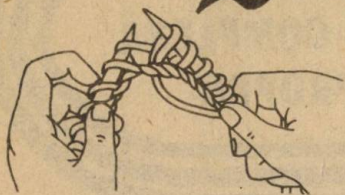
5. Continui astfel să adaugi ochiuri până la obținerea dimensiunii necesare



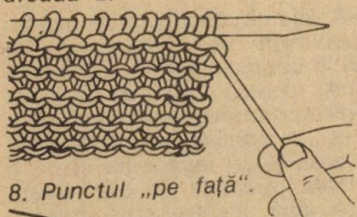
6. Pentru a obține punctul „pe față”, urmează indicațiile din desen. Firul trece pe după andreele.



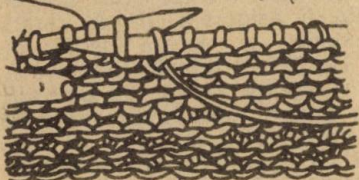
Tricotezi!



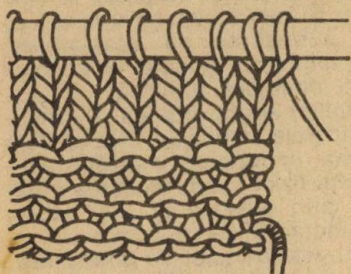
7. Ochiul format va fi trecut pe andreaua 2.



8. Punctul „pe față”.



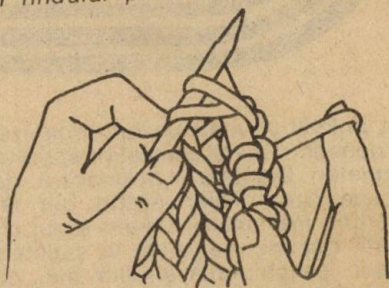
9. Punctul „pe dos”. Andreaua 2 intră în ochiul plasat spre tine.



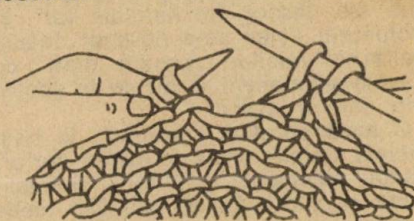
10. Un rând „pe față”, unul „pe dos”.



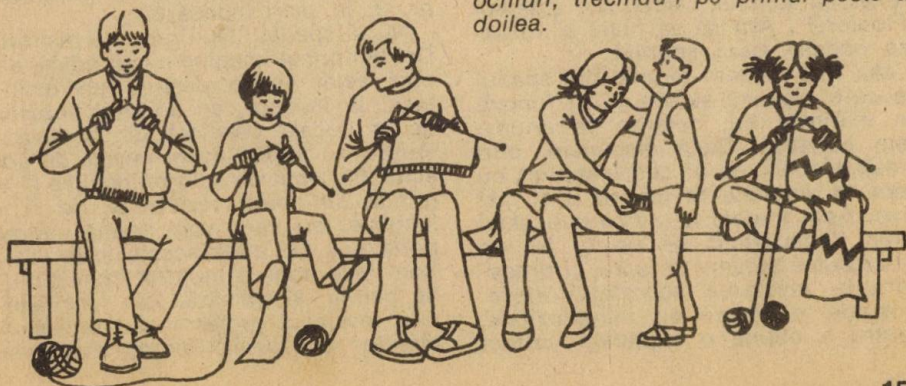
11. Creșterea. Pentru a adăuga un ochi, introduci andreaua într-un ochi al rândului precedent și îl tricotezi.



12. Scăderea. Lucrezi două ochiuri deodată.



13, 14. Încheierea. Tricotezi două ochiuri, trecându-l pe primul peste al doilea.



Acțiunea „PIONIERUL”

O BAZĂ SPORTIVĂ COMPLEXĂ PRIN FORȚE PROPRII

Cu prilejul unui simpozion organizat sub genericul marii competiții sportive naționale „Daciada”, profesorul de educație fizică Fejer Acațiu din Sf. Gheorghe mărturisea: „N-am văzut niciodată bucurie mai mare în sufletele copiilor, pe chipurile elevilor mei, ca atunci când am organizat prima întrecere, a doua... și-a noua pe un teren pe care l-am amenajat împreună cu ei, care s-a născut din hărnicia lor”. Și profesorul Fejer ne-a povestit despre realizările micilor „meșteri mari” cu cravate pionierești la gît de la școlile prin care a trecut.

O bază sportivă adevărată, la cote oficiale, demne chiar de marea performanță, amenajată prin forța și inteligența copiilor? De ce nu! Din ideile cutezătorilor pot ieși adevărate minuni. Noi nu facem decît să vă îndemnăm la lucru, să vă dăm aripi și să vă prezentăm cîteva mărturii fotografice care arată că, dacă există dragoste, se poate...

Formăm mai întîi colectivul. El poate fi alcătuit din zece, douăzeci, treizeci, și chiar din toți cei care iubesc sportul. Dar cine nu-l iubește? Desigur, îl chemăm în ajutor pe tovarășul profesor de educație fizică. Apoi facem planul de lucru și hotărîm declanșarea acțiunii, haideti să-i spunem „Pionierul”. Așa se va numi și viitoarea noastră bază sportivă.

Mai întîi alegem terenul din spațiul de care dispune școala și, în funcție de mărimea lui, hotărîm ce anume vom construi. Dacă dispunem, prin preajma școlii, de un cadru natural, cu pomi și verdeață în jur, va fi și mai bine. Apoi trecem la curățirea acestui teren, îndepărtînd de pe el tot ce ne-ar putea stînjeni la lucru, și procedăm la nivelarea suprafeței alese. Operația o facem cu minuțiozitate, pentru a obține o suprafață perfect

orizontală, așa că, dacă printre meșterii echipei avem un... topometru, facem apel la cunoștințele lui. O metodă simplă însă, pentru a verifica dacă am făcut o nivelare bună, este aceea de a bate țărîși în pămînt, la cîteva metri unul de altul și a-i lega între ei cu o sfoară: toate punctele de sub sfoară trebuie să aibă aceeași cotă. Întregii suprafețe îi asigurăm, de la centru spre exterior, o ușoară pantă, de 1—3%. De ce? Ați ghicit. Cînd plouă, apa se va scurge repede de pe bază, pe care o vom putea folosi destul de repede după ploaie. Ar mai fi un lucru deosebit de important: axul longitudinal al bazei va fi, pe cît posibil, orientat pe direcția nord-sud, pentru ca în timpul jocului să nu fim jenați la ochi de soare. Și aici facem apel la cei ce posedă cunoștințe de specialitate, adică la mînuitorii busolei în concursurile de orientare turistică.

Să stabilim acum ordinea priorităților în viitoarele amenajări. Noi credem că cea mai importantă instalație, pentru exerciții fizice, pentru călirea organismului prin mișcare și, veți vedea, cea mai îndrăgită de cei mici și de cei mai mari, este porticul de **gimnastică**. Priviți-l în fotografia nr. 1, în prim-plan, dreapta, sau, în fotografia nr. 2, în plan îndepărtat.

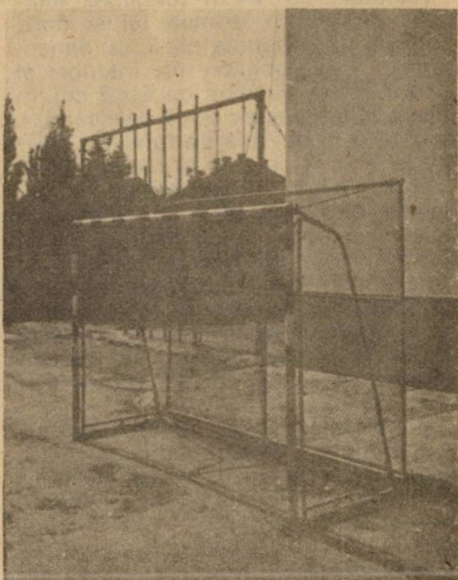
Nu vă speriați! Nu-i greu de realizat. Cel din prima imagine a fost ridicat de prof. Fejer Acațiu, despre care aminteam la început, cu ajutorul copiilor de la Școala generală din Micfalău. Pentru a-l realiza avem nevoie de doi stîlpi din lemn de 4,25 m înălțime și o grindă din țevă rezistentă, de 6 m lungime, cu care vom forma cadrul porticului. De unde aceste materiale? Vom face apel la ajutorul comitetului de părinți, al primăriei din localitate, prin tovarășul profesor sau tovarășul director al școlii. Pentru realizarea

planului nostru este nevoie, se înțelege, și de bani, de procurarea unor obiecte din comerț, de aceea, odată cu acțiunea „Pionierul”, inițiem o largă activitate de colectare și valorificare a materialelor re folosibile, care ne va aduce însemnate fonduri.

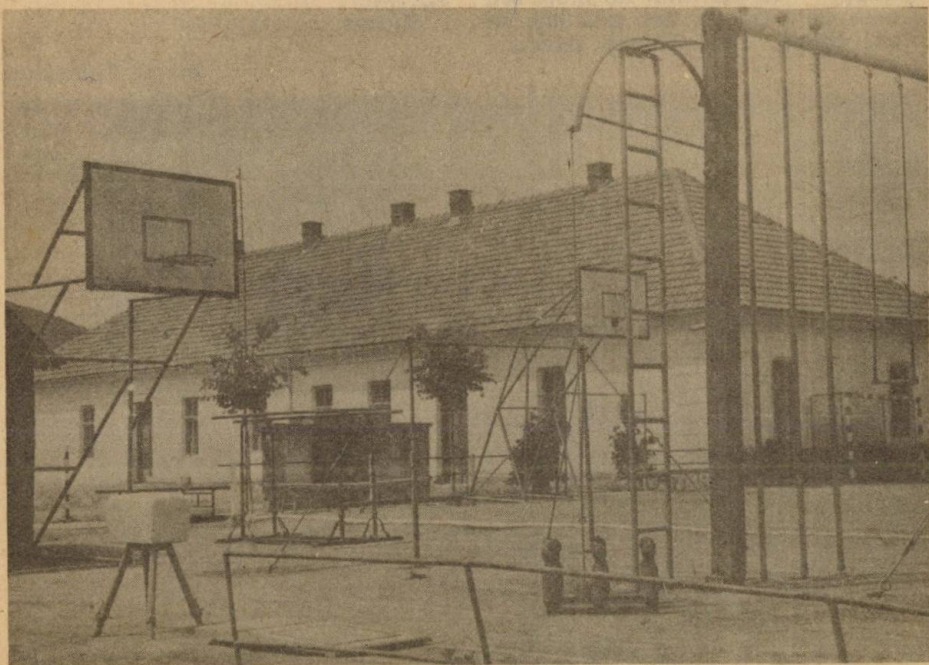
Dar să revenim la portic. În cadrul realizat fixăm trei prăjini pentru câțarat, un trapez prins în cîrlige (în spirală) și o pereche de inele. Iată, pe unul din stîlpi a fost fixată o scară pentru câțărări, alături o... popicărie cu bilă suspendată, de balans, popicărie care se va bucura de o mare afuență de copii. Toate lucrările mecanice, găuriri, cîrlige metalice, sudări, le executăm în atelierul școlii, cu ajutorul tovarășului maestru mecanic, iar dacă școala nu are atelier, facem apel la un mecanic iubitor de sport, care va fi bucuros să ne sprijine cu sculele și priceperea sa.

Am realizat, așadar, porticul de gimnastică, astfel că, în ordinea necesităților, ar urma amenajările pentru **atletism**, pentru sărituri și alergări, care ne ajută să creștem mari, și frumoși, și sănătoși. Pe terenul pregătit de noi pot fi trasate cîteva piste de 25 m lungime, cu lățimea culoarului de 1,25 m, iar dacă lungimea ne permite, chiar o pistă de 50 m, pe care putem trece normele sportive, pentru clasele V—VIII. Pe una din laturile bazei ame-

najăm groapa de sărituri: un dreptunghi de 7 m lungime săpat în adîncime, la 40 cm, și umplut cu nisip sau talaș, o pistă de elan de 1,25 m lățime, terminată cu un prag din lemn de brad (122 cm lungime, 20 cm lățime și 10 cm grosime), îngropat la nivelul solului, la 1 m distanță de groapă. Groapa de sărituri în lungime o putem folosi, pe laterală, și pentru



2



sărituri în înălțime, dar în acest caz vom înălța nivelul talașului din ea. Odată realizate aceste amenajări, putem începe întrecerile de atletism.

Dar jocurile? Un teren de handbal, de volei, de baschet, un spațiu pentru tenis de masă, un colț al șahiștilor... Noi vă indicăm dimensiunile și câteva elemente legate de aparate, invitându-vă să priviți cu atenție fotografiile.

Handbal. 38—44 m lungimea terenului, 18—22 m lățimea lui și două porți ca în fotografia nr. 2, cu dimensiunile: 3 m lungime (în interior) și 2 m înălțime, cu bare de 8 x 8 cm. În fața porților trasăm două semicercuri, unul la 6 m de linia de fund, iar celălalt la 9 m — linia de aruncare liberă.

Volei. 18 x 9 m suprafață de joc, delimitată de o linie de 5 cm lățime și o linie de centru — sub fileu — tot de 5 cm. Fileul, de 9,50 m lungime și 1 m lățime, este întins între doi stâlpi, ca acela ce se observă în fotografia nr. 3. Scaunul arbitrilor este un banal scaun de la un tractor ori altă mașină agricolă cu scaun, casate. Dar ce frumos arată el aici!

Minibaschet. Priviți în fotografia nr. 1 panourile confecționate de Fejer Acațiu și elevii săi. Dimensiunile terenului: 18 m lungime și 12 m lățime. Dimensiunile panoului: 1,20 m lungime și 0,9 m lățime.

Tenis de cimp. Terenul pentru tenis poate fi marcat chiar pe terenul de handbal — cu var, praf de cretă sau vopsea pe bază de ulei, prin linii de 5 cm lățime. Dimensiunile terenului

sînt 8,23 x 23,77 m pentru joc de simplu și 10,97 x 23,77 m pentru joc de dublu. Stîlpii îi confecționăm din țevă — cu posibilitatea de a-i scoate ușor. Au înălțimea de 1,06 m, iar distanța dintre ei este de 12,80 m.

Chibzuind fiecare palmă de teren din baza „Pionierul”, vom găsi și un locșor pentru montat o masă de tenis. Masa o putem confecționa tot noi, colectivul, din orice material lemnos cu suprafața perfect netedă. Dimensiunile ei sînt de 274 cm lungime, 152,5 cm lățime și o înălțime de la sol de 76 cm.

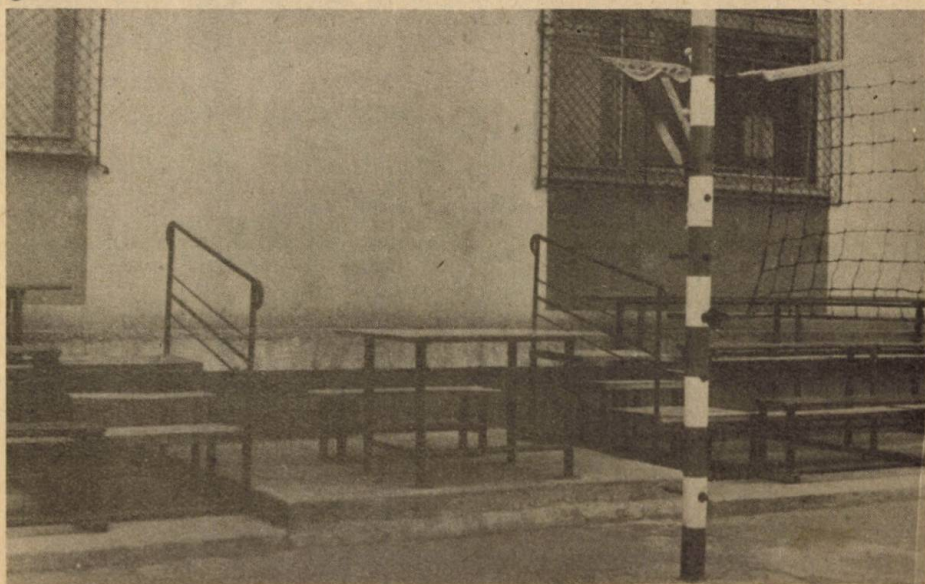
Puteți organiza și un colț al șahiștilor, care să te îmbie să iei loc la masa cu 64 de cîmpuri de joc, albe și negre.

Desigur, nu i-am uitat pe iubitorii fotbalului, așa că, pentru ei, oricît de redusă ar fi suprafața amenajată în ansamblu, putem trasa un teren de minifotbal și monta două porți demonstabile.

În general, noi optăm pentru o bază sportivă multifuncțională. Nu uitați ca utilul să-l împlețiți cu frumosul: totul va fi executat cu mare grijă și vopsit în culori plăcute. Iar dacă în jurul bazei veți planta și un șir de arbuști ornamentali, flori, „Pionierul” va deveni mîndria școlii, mîndria voastră. Ziua inaugurării, cu o suită de întreceri sub genericul „Daciadei”, va fi și va rămîne una dintre cele mai frumoase sărbători din viața voastră de elevi sportivi.

Succes, cutezătorilor!

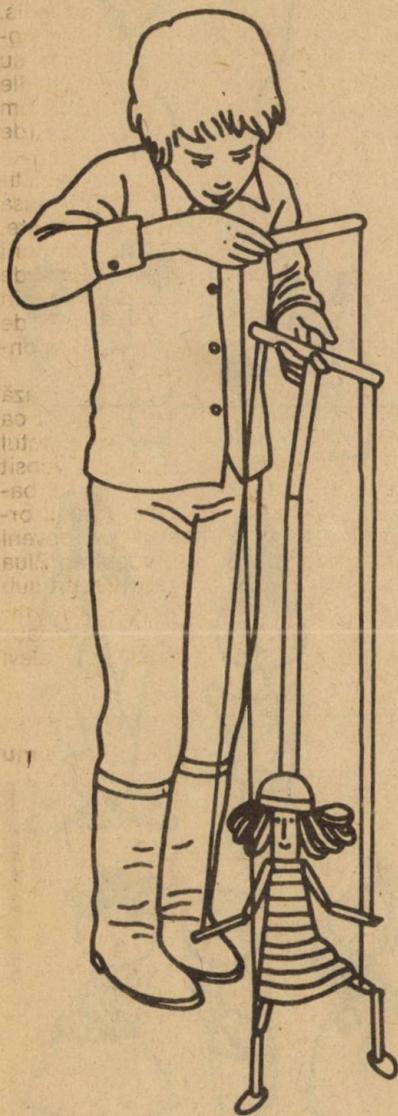
Viorel Tonceanu



Prietenii lui



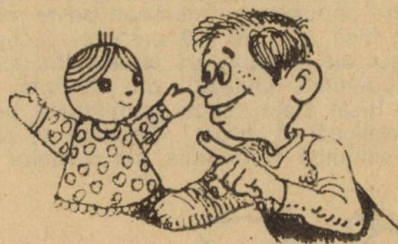
TÂNDĂRICĂ



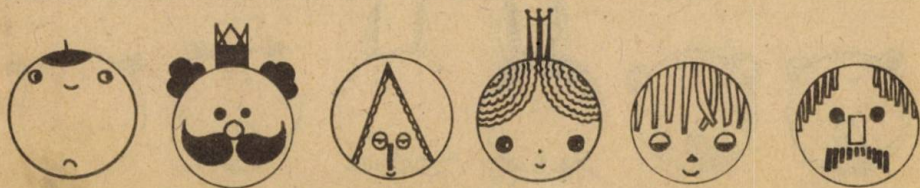
Cine dintre noi, copil fiind, nu a privit cu uimire jocul marionetelor la teatrul de păpuși? E mult de atunci, dragi pionieri, dar nu ați uitat frumusețea clipeilor trăite odinioară. Dacă ați depășit vârsta când marionetele par vii, sînteți în schimb destul de mari... ca să le dați viață voi înșivă!

În paginile următoare vă propunem construirea unui teatru de păpuși. Textele și desenele noastre vă vor îndruma cum să realizați păpuși expresive, lesne de mînuit într-un spectacol pentru frații voștri mai mici, șoimii patriei, ori chiar pentru copiii de 4-5 ani de la grădinița din apropierea școlii voastre.

Spor la lucru!

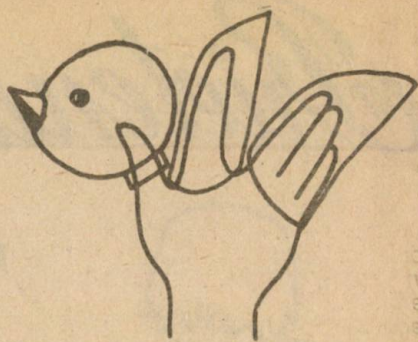


Cum se „construiește” un chip? Urmăriți desenele din josul paginilor noastre. Veți vedea cum, dintr-un dreptunghi ori un pătrat, dintr-un cerc sau o sferă, puteți obține orice fizionomie doriți. Ajunge să le lipiți doi ochișori, să le desenați sau să le aplicați păr, barbă și mustați ori chiar urechi și... trompă, după caz.

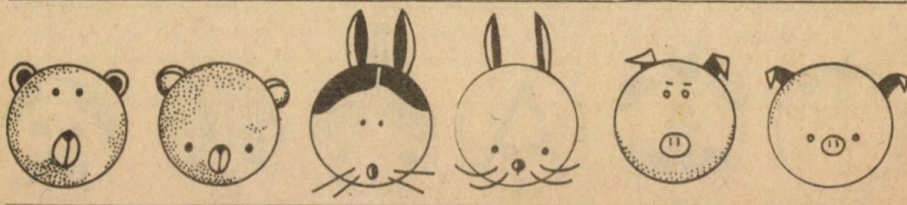
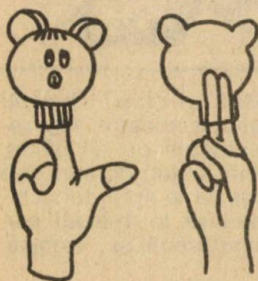
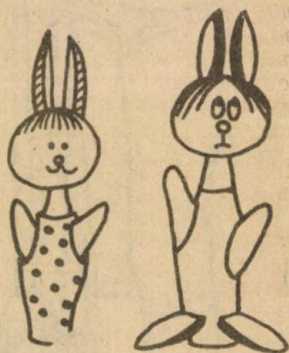


Nu aruncați mănușile desperecheate

Ele pot deveni suportul unor adorabile păpuși de teatru. Iată, mai jos, ce poate asociația dintre o mănușă, o minge de ping-pong spartă, câteva smocuri de „păr” (din pene, paie etc.), un bob de mazăre (linte, fasole etc.), un creion colorat (pentru ochi și gură).



Capul păpușii poate fi acționat cu un deget sau cu două (stînga, jos). Degetul mare și cel mic vor înfățișa brațele personajului. Dacă vreți ca pasărea să dea din aripi, urmați sugestiile din dreapta, sus. Iar dacă țineți ca păpușile să fie îmbrăcate, procedați ca în cazul iepurașilor, în care păpușarul a îmbrăcat, peste prima mănușă, încă una, de altă culoare, decupată. Iepurașul din dreapta are etichete dinapoi cusute de „costum”. Omuleții din dreapta, jos, au două fuste crețe cusute pe mănușă, pe care a fost aplicată și „bluza”. Detaliile de pieptănătură schimbă fizionomia personajelor.



Un costum care vine... ca o mânăușă

Mănușa nu este obligatorie. Păpușa poate fi confecționată independent. Un tub care străbate capul păpușii va permite intrarea degetului (sau a două degete) numai pînă la o anumită adîncime, ca gîtul să nu iasă prea scurt. În acest scop vor putea fi folosite niște „degetare” improvizate din carton și lipite la adîncimea necesară. Capul va fi făcut din mingi sparte, cîrpe sau hîrtie frămîntată cu aracet.

Rochița poate să aibă numai o față. Minecile costumului vor fi totuși dublate, pentru intrarea degetelor (stînga, sus). O fustă încrețită pe un elastic, prinsă pe încheietura mîinii, este tot costumul păpușii din dreapta, sus. Costumul următor (stînga, jos) este complet (față și spate), ba are și „mîini”. Ele vor fi acționate prin intermediul degetarelor. O combinație originală în dreapta, jos: o mânăușă cu degetare decorative „la vedere”, peste care se îmbracă o „fustă”.



Înainte de a vă apuca de lucru, țineți seama de următoarele:

■ Ceea ce dă viață marionetei este mișcarea. Structura ei trebuie gîndită de la bun început în lumina mișcării pe care i-o veți imprima voi.

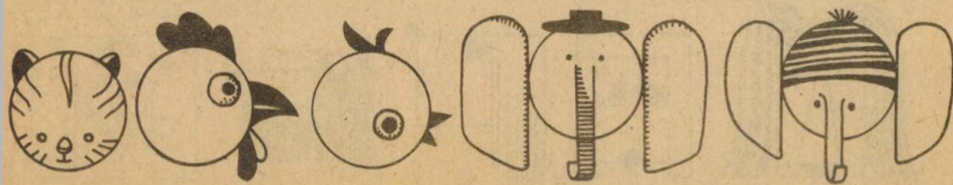
■ Marioneta nu copiază natura. Un cățel-marionetă nu va semăna cu nici un cățel din realitate, dar va avea ceva din toți cățelei pe care i-ați văzut.

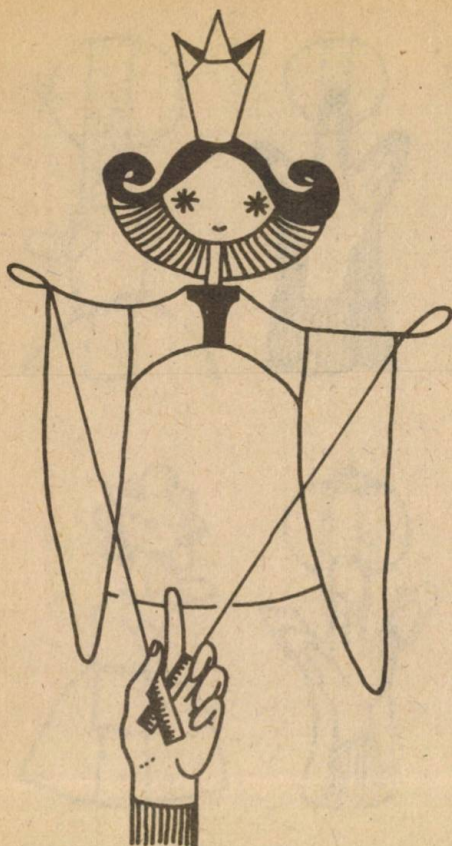
■ Materialele din care este alcătuită o marionetă ne împing și ele spre simplificarea liniilor. Aceasta trebuie făcută cu grija păstrării, ba chiar a accentuării expresivității. Ca într-o caricatură bună!

■ Pe chipul unei marionete vom surprinde numai trăsătura principală a personajului. Atributele exterioare (păr lung, barbă, surîs) vor fi foarte vizibile.

■ Montînd un spectacol de marionete, nu veți deveni automat „oameni de teatru”, ci vă veți continua, firește, preocupările școlare, pregătindu-vă în continuare pentru cele mai diverse domenii de activitate. Dar jocul cu păpușile pe sfori vă va da un plus de sensibilitate, ingeniozitate, ba chiar... disciplină și rigoare.

■ Teatrul de marionete este o activitate creatoare de prietenii. Fiecare va face altceva. În ce privește construirea personajelor — unii vor tăia lemnul, alții îl vor picta, alții vor coase costumele. În legătură cu spectacolul: unii se vor ocupa de decor, alții de lumină, de text, de muzică etc. În desfășurarea reprezentației, fiecare detaliu este important, așadar totul trebuie făcut bine.





FĂRĂ MĂNUȘII

O altă familie de păpuși este animată cu ajutorul unor baghete de lemn ori sîrmă vopsite în culori închise. Mîna păpușarului se află sub nivelul scenei, deasupra ieșind numai păpușa. Ea va fi confecționată, după caz, din sîrmă, carton ș.a. Ileana Coșânzeana (sus) are brațele din aceeași bucată de sîrmă ca și baghetele de mînuire. De brațe atîrnă mînele largi. Un mosor alcătuește corpul. Pe el a fost prinsă fusta amplă. În gaura mosorului a fost înfipt capul. Pieptănătura poate fi aplicată din mătase de porumb, resturi de lînă ș.a.

Păpușarul poate imprima păpușii orice mișcare, folosind fie o mînă (ca în desen), fie două.

CAVALERUL FĂRĂ TEAMĂ

Desenul de jos înfățișează secretele unui Făt-Frumos călare, cu mantie și coif. Cele două baghete ale calului pot fi ținute cu o mînă sub harnașamentul acestuia, frumos împodobit. Brațele războinicului vor fi animate de păpușar cu cealaltă mînă. Ca să se miște firesc, voinicul va fi construit pe o baghetă care se mișcă liber în lăcașul practicat în centrul „calului”. Un inel bine lipit împiedică bagheta să cadă prea jos. La orice mișcare a brațelor păpușii, corpul va avea și el o mișcare adecvată. Cît despre costumul lui Făt-Frumos, dați frîu liber fan-teziei!

